

**ГРЕЧЕСКИЕ ПОСЛОВИЦЫ
И ПОГОВОРКИ
И
ИХ АНАЛОГИ
В РУССКОМ ЯЗЫКЕ**

Составитель *Т. В. Кокурина*

Редактор *А. В. Соколюк*

Издание третье

URSS
МОСКВА

Греческие пословицы и поговорки и их аналоги в русском языке / Составитель Т. В. Кокурина. Изд. 3-е. — М.: Издательство ЛКИ, 2008. — 152 с.

Данная книга представляет собой сборник греческих пословиц и поговорок, наиболее часто встречающихся в разговорной речи и литературе. В него также включены вошедшие в современный язык изречения древних и идиоматические выражения, ставшие по существу поговорками.

Сборник адресован переводчикам, преподавателям, дипломатам, журналистам; всем тем, кто уже владеет греческим языком, но желает углубить свои знания, сделать свою речь образнее и богаче. Также может быть использован в качестве дополнительного материала для изучения греческого языка.

Издательство ЛКИ. 117312, г. Москва, пр-т Шестидесятилетия Октября, д. 9.
Формат 60×90/16. Печ. л. 9,5. Зак. № 1323.

Отпечатано в ООО «ЛЕНАНД».
117312, г. Москва, пр-т Шестидесятилетия Октября, д. 11А, стр. 11.

ISBN 978-5-382-00476-1

© Т. В. Кокурина,
составление, 2007
© Издательство ЛКИ, 2007

НАУЧНАЯ И УЧЕБНАЯ ЛИТЕРАТУРА

 E-mail: URSS@URSS.ru
Каталог изданий в Интернете:
<http://URSS.ru>
Тел./факс: 7 (499) 135-42-16
URSS Тел./факс: 7 (499) 135-42-46

5628 ID 69167

9 785382 004761

Все права защищены. Никакая часть настоящей книги не может быть воспроизведена или передана в какой бы то ни было форме и какими бы то ни было средствами, будь то электронные или механические, включая фотокопирование и запись на магнитный носитель, а также размещение в Интернете, если на то нет письменного разрешения владельцев.

*Светлой памяти
Василия Ивановича Петрова
/Костаса Деспотопулоса/*

Без углов дом не строится,
Без пословицы речь не молвится.

Никто не обнимет необъятного.

Козьма Прутков

От составителя

Вряд ли потребуются разъяснения по поводу эпиграфа к данному сборнику, представляющему собой некоторый итог многолетней переводческой работы. Из великого множества греческих пословиц и поговорок в него включены наиболее часто встречающиеся в разговорной речи и в литературе, а также вошедшие в современный язык изречения древних и идиоматические выражения, ставшие по существу поговорками.

Составитель поставил перед собой задачу не давать перевод или пояснения смысла той или иной пословицы либо поговорки, а найти для нее русский эквивалент.

Сборник адресован переводчикам, преподавателям, дипломатам, журналистам – словом, тем, кто уже владеет греческим языком, но пожелает углубить свои знания, сделать свою речь образнее и богаче. Сборник также может быть использован в качестве дополнительного материала в учебных заведениях всех уровней, где изучается греческий язык.

Составитель выражает искреннюю благодарность всем, кто содействовал появлению на свет этой книги, и, прежде всего Послу Греческой Республики в Российской Федерации господину Димитриосу Параскевопулосу, а также Галине Григорьевне Кромбет за активную помощь на всех этапах работы над ней.

Т.К.

ПОСЛОВИЦА – краткое образное изречение, обычно ритмичное по форме с назидательным смыслом

ПОГОВОРКА – 1. принятое, ходячее выражение, обычно образное, иносказательное, не являющееся цельной фразой, предложением, чем отличается от пословицы
2. то же, что пословица (неточно)

Толковый словарь русского языка

ΠΑΡΟΙΜΙΑ – σύντομο απόφθεγμα, που εκφράζει αλήθεια, εξηγημένη από μακρόχρονη πείρα

ΓΝΩΜΙΚΟ – γνώμη, αξιωματικά διατυπωμένη, απόφθεγμα, ρητό

*Ορθογραφικόν και ερμηνευτικόν λεξικόν
του Δ.Β. Δημητράκου*

ΜΕΡΟΣ Α' – ЧАСТЬ I

A

Αγάλι-αγάλι γίνεται η αγουρίδα μέλι - Και με το συχνοπέραςμα πιάνεται η αγάπη	Стерпится – слюбится
Αγάπα τον φίλο σου με το ζακόνι πω' χει	Кто ишет друга без изъяна, останется без друга
Αγάπη με το ζόρι δεν γίνεται	Насильно мил не будешь
Αγοράζω γουρούνι στο σακί	Покупать кота в мешке
Αδικίας σπυρί σπαρμένο κι αν φυτρώσει, δεν καρπίζει	Неправдою свет пройдешь, да назад не воротишься - Неправдою не проживешь
Αετός μύγες δεν πιάνει, αετός μεγάλα πουλιά κυνηγάει	Орел мух не ловит - Лев мышей не давит
Ακάλεστη δεν έρχεται η αρρώστια	Без поджога и дрова не горят
Ακαμασιά σπιτιού ξεθεμελιώτρα	Кто сидит на печи, тот гложет кирпичи - Лениость наводит на бедность
Ακόμη δεν βγήκε απ' τ' αβγό του	От горшка два вершка - Еще молоко на губах не обсохло
Ακριβός στα πίτουρα και φτηνός στ' αλεύρι	Шампанское пьет, а на спичках экономит

Αλάδωτη ρόδα δεν γυρίζει - Αν δεν λαδώσεις τους τροχούς, τ' αμάξι δεν κυλάει	Не подмажешь, не поедешь
Αλήθεια κι' απαλήθεια	Истинная правда
Άλλα τα μάτια του λαγού κι άλλα της κουκουβάγιας (της πέρδικας)	Федот, да не тот - То же, да не то
Άλλαι μεν βουλαί ανθρώπων, άλλα δε Θεός κελεύει - Άλλα λογαριάζει η αλεπού (ο γάιδαρος) κι άλλα κάνει ο γουναράς (ο γαϊδουριάρης)	Человек предполагает, а Бог располагает
Άλλαξε ο Μανολιός κι έβαλε τα ρούχα του αλλιώς	Что в лоб, что по лбу - Черт во что ни нарядится, все чертом останется
Άλλα τα λεγόμενα κι άλλα τα γεγόμενα - Άλλος ο κυρ λόγος και άλλος είν' ο έργος - Λόγω μεν δίκαιος, έργω δε άδικος	На словах одно, а на деле другое
Άλλο είναι η θωριά κι άλλο είναι η καρδιά	Внешность обманчива
Άλλοι παπάδες ήρθανε, άλλα βαγγέλια φέρανε	Новая метла по-новому метет
Άλλοι σκάφτουν και κλαδεύουν, κι άλλοι πίνουν και μεθάνε	Одни сажают, а другие плоды пожинают

- Αλλού τρίβουν τα λάχανα κι αλλού τρώνε την πίτα	
Άλλος αγαπάει τον παπά (τη μάννα) κι άλλος την παπαδιά (την κόρη)	Κто любит попа, а кто попадью
Αλλού να τα πουλάς	Расскажи это своей бабушке - Ври больше
Αλλού ο παπάς κι αλλού τα ράσα του	Сани в Рязани, хомут на базаре
Αλλού πατάς κι αλλού κοιτάς	Смотри, куда идешь, а то придешь, куда смотришь
Αλλού τα κακαρίσματα κι αλλού γεννούν οι κότες	Не всегда там курочка кудахчет, где яйцо снесла
Άμα δεν κουνήσει η σκύλα την ουρά, δεν παν τα σκυλιά κοντά	Если сучка не захочет, кобель не вскочит
Άμα σβήσουν τα καντήλια, όλες οι γάτες είναι σταχτιές - Λυχνίας σβεσθήσεις πάση γύνη ομοία - Στο σκοτάδι όλες οι γυναίκες (οι αγελάδες) είναι ίδιες (μαύρες)	Ночью все кошки серы
Αμ' έπος, αμ' έργον	Сказано – сделано
Ανάθεμα δυο πράγματα: φτώχεια και γεράματα	Старость – не радость
Ανάξια η νοικοκυρά, αχάιρετο το σπίτι	Худая матка – всему делу смятка

Ανάποδος χρόνος δεκατρείς μήνες	Тяжелый год дольше тянется
Ανάρια-ανάρια το φιλί για να' χει νοστιμάδα	Хорошенького понемножку
Άναψέ του το λύχνο να δει τον ήλιο	Глаза как плошки, а не видят ни крошки
Αν δε βλαστημούσε, θα μιλούσε με τους αγγέλους	Привычка браниться никуда не годится
Αν δεν βρεις το χειρότερο, δεν εκτιμάς το καλύτερο - Όποιος δεν δοκιμάσει το πικρό, δεν εκτιμάει το γλυκό	Кто горя не видал, тот и счастья не знавал - Тот здоровья не знает, кто болен не бывает
Αν δεν βρέξει, θα σταλάξει	Что-нибудь да случится - Что-нибудь да получится
Αν δεν σπάσεις το κόκαλο, δεν τρως μεδούλι - Αν δεν βραχείς ως το λαιμό, δεν θα φας ψάρι - Βρέξε πόδια (κώλο) να φας μπαρμπούνια (ψάρι)	Без труда не выловишь и рыбку из пруда - Любишь кататься, люби и саночки возить - Не разгрызешь ореха, не съешь ядра - Чтобы рыбку съесть, надо в воду влезть
Αν δεν φωνάζει το μωρό, δεν το ταΐζει η μάννα του - Αν δεν κλάψει το παιδί, δεν του δίνουνε βυζί	Дитя не плачет – мать не разумеет
Αν δώσεις το δάχτυλο, σου παίρνουν και το χέρι	Дай воли на палец, всю руку откусят

Αν είσαι και παπάς με την αράδα σου θα πας	Всяк сверчок знай свой шесток
Ανεμομαζώματα, Διαβολοσκορπίσματα - Όσα απ' ανέμου γίνονται πάλι απ' ανέμου πάνε	Пришло махом – пошло прахом - С ветру пришло, с ветром и уйдет
Αν έπεσαν τα δαχτυλίδια, έμειναν τα δάχτυλα - Αν χάθηκαν τα σκουλαρίκια, έμειναν οι τρύπες	Цела была бы голова, а шапку добудем
Άνθρωπος αγράμματος, ξύλο απελέκητο	Без наук как без рук - Человек неученый – что топор неточеный
Άνθρωπος νερόβραστος - Μηδέ τσοπάνος στα βουνά, μηδέ ζευγάς στον κάμπο - Ούτε γλυκό, ούτε ξινό - Ούτε κρέας, ούτε ψάρι - Ούτε κρύο, ούτε ζεστό	Ни Богу свечка, ни черту кочерга - Ни в городе Иван, ни в селе Селифан - Ни пава, ни ворона - Ни рыба, ни мясо - Ни то, ни сё
Αν ντρέπεσαι να δουλεύεις, να ντρέπεσαι και να τρως	Кто не работает, тот не ест
Αντάμα δε μοιάζουμε και η χωρισιά κακή είναι - Μαζί δεν κάνουμε και χώρια δεν μπορούμε	Вместе тесно, а врозь скучно
Αντί να τρίζει τ' αμάξι, τρίζει ο αμαξάς	Валить с больной головы на здоровую

- Φταιει ο γάιδαρος και χτυπούν το σαμάρι	
Άντρα θέλω, τώρα τότε θέλω	Вынь да положь
Ανύπαντρος βασιλικός όπου κι αν πάει μυρίζει	Холостяк всюду желанный гость
Απ' αγκάθι βγαίνει ρόδο κι από ρόδο βγαίνει αγκάθι - Τριαντάφυλλο χωρίς αγκάθι δε γίνεται	Нет розы без шипов
Απ' αυτά σου κι απ' αυτά σου εμακρύνανε τ' αυτιά σου	Где растяпа да тетеря, там не прибыль, а потеря
Απέθανε, να σ' αγαπώ και ζηέ, να μην σε θέλω	Что имеем, не храним, потерявши плачем
Αποδιοπομπαίος τράγος	Козел отпущения
Από έξω κούκλα κι από μέσα πανούκλα - Άλλο είν' η θωριά κι άλλο είν' η καρδιά - Προβάτου πρόσωπο και λύκου καρδιά	Поглядишь – картина, а разглядишь –скотина - Лицом хорош, да душой непригож - Личиком гладок, да делами гадок - Сверху ясно, снизу грязно - Снаружи мил, а в середке гнил - Собой красива, да душой трухлява
Από κακό χρεοφειλέτη κι ένα σακί άχυρα	С паршивой овцы хоть шерсти клок

Από παιδί, τρελό και μεθυσμένο μαθαίνεις την αλήθεια	Что у трезвого на уме, то у пьяного на языке
Από πέτρα σε λιθάρι	Из огня да в полымя
Από πίτα που δεν τρώς, τι σε μέλει κι αν καεί; - Στο ξένο κρασί (φαΐ) νερό (αλάτι) μη βάζεις - Τι γυρεύει η αλεπού στο παζάρι;	Не суй нос не в свое дело - Не тычь носа в чужое просо
Από την Πόλη έρχομαι και στην κορυφή κανέλα, και βγάζω το καπέλο (να βγάλω τα παπούτσια) μου να μη βραχεί ομπρέλα - Παρ' τονε στον γάμο σου να σου πει και του χρόνου	В огороде бузина, а в Киеве дядька - Ни к селу, ни к городу
Από το άλφα ως το ωμέγα	От альфы до омеги - От А до Я - От аза до ижицы
Από το ένα αυτί μπαίνει κι από το άλλο βγαίνει	В одно ухо влетает, в другое вылетает
Από το στόμα σου και στον Θεού τ' αφτί	Твоими бы устами да мед пить
Από χείλια βγήκε και σε χείλια μπήκε - Από χείλη σε χείλη το μαθαίνουν χίλιοι - Εγώ το λεω στη γάτα μου και η γάτα στην ουρά της	Сказал другу, а пошло по кругу - Свинья борову, а боров всему городу - Скажешь курице, а она всей улице

- Το μυστικό που το ξέρουνε τρεις, το ξέρουν όλοι	
Απ' τα ρούχα κρίνοντας, εκτίμηση μη δίνεις, μάθε μονάχα απ' την καρδιά τον άνθρωπο	По одежке встречают, по уму проводжают
Απ' την κορυφή ως τα νύχια - Από κορυφής (κεφαλής) μέχρις ονύχων	С головы до пят - Сверху донизу
Από τη Σκύλλα στη Χάρυβδη	Между Сциллой и Харибдой - Между двух огней
Απ' το ίδιο ξύλο και σταυρό και φτυάρι	Из одного теста слеплены - Из одного металла льют медаль за бой, медаль за труд
Απ' το κακό στο χειρότερο - Έτρεξε να μη βραχεί κι έπεσε στο ποτάμι - Ξέφυγα τον κεραυνό κι έπεσα στην αστραπή	Из кулька в рогожку - Бежал от волка, а попал на медведя
Αργία μήτηρ πάσης (εστί) κακίας - Η αργία γεννάει κάθε αμαρτία	Безделье – мать всех пороков
Άρες μάρες κουκουνάρες (κουταμάρες) - Κολοκύθια με τη ρίγανη	Чепуха на постном масле - Белиберда
Αρπάζομαι με το παραμικρό	Заводиться с пол оборота

Άρτον και θεάματα	Хлеба и зрелищ
Άρχοντας με δίχως βιός πεινασμένος ποντικός	Что за честь, коли нечего есть - Дело не в личности, а в наличности
Ασημένια μου μιλιά, χρυσή μου βουβαμάρα - Αργυρό το μίλημα και χρυσό το σώπα	Слово – серебро, молчанье – золото
Άσκοπος ο νους, διπλός ο κόπος - Όποιος δεν έχει μυαλό, έχει ποδάρια	Дурная голова ногам покоя не дает
Άσπρα στο πουγγί, ψάρια στο βουνί	Есть в мошне, будет и в квашне
Ας τρωει η γριά κι ας μουρμουρίζει ο γέρος	Не до дружка, а до своего брюшка
Αυξάνει ο γάιδαρος, κονταίνει το σαμάρι - Μεγάλωσε το γαϊδουράκι, μίκρυνε το σαμαράκι	Чем больше возможностей, тем больше потребностей
(Αυτό) είναι άνω ποταμών	Это ни в какие ворота не лезет

B

Βάζω άλλον να βγάλει το φίδι απ' την τρύπα	Чужими руками жар загребать
Βαρεί γροθιά στο μαχαίρι	Плетью обуха не перешибешь
Βγαίνω από τα ρούχα μου - Γίνομαι έξαλλος - Γίνομαι έξω φρενών	Выходить из себя
Βεζίρης έγινες, αλλ' άνθρωπος δεν έγινες	Не место красит человека дεν έγινες
Βελόνα και κλωστή κάνουν ράφταινα σωστή	Без топора не плотник, без иглы не портной
Βλάκας με περικεφαλαία - Βλάκας με πατέντα (με δίπλωμα)	Набитый дурак
Βλέποντας και κάνοντας	Поживем – увидим
Βοή λαού, οργή Θεού	Глас народа – глас Божий
Βουνό με βουνό δε σμίγει (οι άνθρωποι σμίγουν)	Гора с горой не сходится, человек с человеком сойдется
Βρεγμένο το θέλει το παξιμάδι	Ему разжуй и в рот положи - Ему дай яичко, да и облупленное - Некстати спесив: ему замеси да и в рот положи

Γ

Γάιδαρος με σέλα και τσομπάνος με ομπρέλα	Как корове седло - Как зайцу стоп-кран
Γεια μου, πλούτη μου	Здоровье – лучшее богатство
Γελάει καλά, όποιος γελάει τελευταίος	Хорошо смеется тот, кто смеется последний
Γέλια ασταμάτητα, μυαλά κουρकुτιασμένα - Γέλιο άσκοπο, μυαλό άσκερτο	Смех без причины – признак дурачины
Γεννάν και οι πετεινοί του	Кому поживется, у того и петух несется
Γέρασε, αλλά δεν τα βάζει κάτω	Седина в бороду, а бес в ребро
Γηράσκω αεί διδασκόμενος - Δε με μέλει πως γερνάω, όσο ζω μαθαίνω	Век живи – век учись
Γιάννης κερνά και Γιάννης πίνει	Гречневая каша сама себя хвалит
Γιάννης πήγε, Γιάννης ήρθε	Каким был, таким и остался
Για τον διεστραμμένο όλα κακά και ανάποδα	Его не уговоришь и ему не угодишь - Плохого человека ничем не уважишь
Για τους πεθαμένους να μην κακολογείς	О мертвых или хорошо, или ничего

Γιατρός του εαυτού του καθένας πρέπει να είναι	Живи разумом, так и лекаря не надобно
Γνώθι σ' αυτόν	Познай самого себя
Γρήγορος στο χουλιάρι κι αργός στη δουλειά	На работу так сядь, а на еду мастак - Здоров в еде, да хил в труде
Γυναίκα, τουφέκι και άλογο ποτέ σου μη δανείζεις	Ружья, жены и коня на поддержание не дают
Γυρεύει με το βελόνι ν' ανοίξει πηγάδι	Иголкой колодца не выроешь
Γύρισε (κύλησε) ο τέντζερης και βρήκε το καπάκι - (Είναι) κώλος και βρακί - Είναι νύχι και κρέας	Два сапога пара - Водой не разольешь - Один другого стоит

Δ

Δάγκασε τη γλώσσα σου	Типун тебе на язык - Прикуси язык
Δείχνω κάποιου πόσα απίδια βάζει ο σάκος (παίρνει το σακί) - Θα τον μάθω τι εστί βερίκοκκον!	Показать кому-либо, где раки зимуют

Δε μιλάνε για σκοινί στο σπίτι του κρεμασμένου	В доме повешенного не говорят о веревке
Δεν αφήνουμε το γάμο να πάμε για πουνάρια	От добра добра не ищут
Δεν είναι κάθε μέρα Πάσχα	Не все коту масленица – придет и Великий Пост
Δεν είναι κανείς ποτέ πολύ μεγάλος για να μάθει	Учиться никогда не поздно
Δεν είναι όλοι ευσεβείς που παν στην εκκλησία	Всеяк крестится, не всяк молится
Δεν τρώγεσαι με τίποτα	Ты не выносим
Δεν τρωμε πίτουρα	Не лыком шиты
Δεν φοβάται ο παστουρμάς αλάτι	Маслом кашу не испортишь
Δες μορφή και δες ψυχή	Глаза – зеркало души
Διαίρει και βασιλεύει!	Разделяй и властвуй!
Δια πυρός και σιδήρου	Огнем и мечом
Διαταγή του βασιλιά και τα σκυλιά δεμένα	Приказ начальника – закон для подчиненного
Δικό τους ψωμί τρώνε και ξένες έννοιες έχουν - Το σκυλί το γεράζουν οι ξένες έννοιες	Не работа старит, а забота

Διυλίζει τον κώνωπα και καταπίνει την κάμηλον	В чужом глазу соломинку замечаем, а в своем бревна не видим
Διψά η αυλή σου για νερό και συ το χύνεις έξω	Чего немножко, того не мечи в окошко
Δουλειές του ποδαριού	Случайный заработок
Δρυός πεσούσης πας ανήρ ξυλεύεται - Σε πεθαμένο βγάζει μαχαίρι - Τη βαλανιδιά που έπεσε μπορεί να την κόψει όποιος θέλει	Мертвого льва и осел пинает - Молодец против овец, а на молодца – сам овца
Δύο γαϊδούρια μαλώνανε σε ξένο αχερώνα	На чужую кучу нечего глаза пучить
Δυο κακών προκειμένων το μη χείρον βέλτιστον - Μεταξύ δυο κακών το μη χείρον βέλτιστον	Из двух зол выбирают меньшее
Δυο καρπούζια σε μια μασχάλη δε βαστούνται	Два арбуза под мышкой не унесешь
Δώδεκα γυναίκες, δεκατέσσερις κουβέντες	Две женщины – базар, а три – уже ярмарка
Δώσε θάρρος στον χωριάτη να σ' ανέβει στο κρεβάτι	Посади свинью за стол, она и ноги на стол

Εβάλανε τον λύκο να φυλάει τα πρόβατα - Εβάλανε την αλεπού τις όρνιθες να βλέπει	Пустили козла в огород - Послали волка овец стеречь
Είναι για να γελάν οι κότες - Θα γελάσει αύριο και το παρδαλό κατσίκι - Ρεζίλι των σκυλιών	Курам на смех
Είναι για να γελάς και να κλαις	И смех, и грех
Είναι εύκολο να δεις, μα δύσκολο να προβλέψεις	Легко увидеть, да трудно предвидеть
Είναι ψηλομύτης	Задирать нос
Είπαν του τρελού ν' ανάψει φωτιά κι έκαψε τα ρούχα του - Είπαν του τρελού να χέσει κι αυτός έβγαλε τ' άντερά του	Заставь дурака Богу молиться, он и лоб расшибет
Είπε ο γάιδαρος τον πετεινό κεφάλα	Не смейся, горох, не лучше бобов
Είτε η πέτρα κυλήσει στ' αβγό, είτε τ' αβγό κυλήσει στην πέτρα, τ' αβγό θα σπάσει - Κυλάει η πέτρα στ' αβγό, αλίμονο στ' αβγό, κυλάει τ' αβγό στην πέτρα, αλίμονο στ' αβγό	У сильного всегда бессильный виноват - Кто сильнее, тот правее

Εκάκιωσεν ο βάτραχος, κι η λίμνη δεν το ξέρει	Сердилась баба на мир, а мир про то и не знал
Εκατό η αλεπού, εκατό δέκα τ' αλεπόπουλα - Η αλεπού εκατό χρονών, το αλεπόπουλο εκατόν δύο - Το αυγό δεν μπορεί να διδάξει την κότα	Яйца курицу не учат
Εκατό χρονώ γάιδαρος (το παλιό τ' άλογο) νέα περπατησιά δε μαθαίνει - Παλιός γάιδαρος, καινούρια περπατησιά	Старого осла новым штукам не научишь
Έλα, παππού μου, να σου δείξω τ' αμπελοχώραφά σου (που το έχει η γιαγιά)	Не учи рыбу плавать - Не учи ученого есть хлеба печеного
Ελέφαντα εκ μύγας ποιείν - Κάνω την τρίχα τριχιά - Κάνω το τοσουλάκι τόσο - Κάνω τον πετεινό βουβάλι	Из мухи делать слона
Έμαθα γυμνός και ντρέπομαι ντυμένος - Η έξη είναι η δεύτερη φύση - Η συνήθεια κάνει νόμο - Πρώτα βγαίνει η ψυχή και ύστερα το χούι	Привычка – вторая натура
Ένα καλό γέλιο απ' την καρδιά ισοδυναμεί με μια οκά αίμα	Шутка – минутка, а заряжает на час

Ένα μυαλό καλό, αλλά δύο καλύτερα - Περισσότερα βλέπουν τα τέσσερα παρά δυο μάτια	Ум хорошо, а два лучше - Одна голова хорошо, а две лучше
Ένας καλός λόγος θεραπεύει την καρδιά - Στον άρρωστο 'ναι ο γιατρός, στον πονεμένο ο λόγος	Доброе слово человеку – что дождь в засуху - Доброе слово и кошке приятно
Ένας παλιός φίλος αξίζει πίοτερο από δύο καινούργιους	Старый друг лучше новых двух
Ένα χελιδόνι δεν κάνει την άνοιξη - Ένας κούκος δεν φέρνει την άνοιξη - Μ' ένα κερί δε γίνεται Ανάσταση	Одна ласточка весны не делает
Ένα χορό χορεύουμε κι ένα τραγούδι λέμε	Из одной чашки кашу едим, одну лямку тянем
Εν ιδρώτι του προσώπου μου	В поте лица
Εννιά λείπονται ως τα δέκα	Девяноста девяти до ста не хватает
Έννοια έχει η αλεπού σα ζυγώνει στο κοτέτσι	Доход не живет без хлопот
Εν οίδα ότι ουδέν οίδα	Знаю только то, что ничего не знаю
Ενός κακού (δοθέντος) μύρια έπονται	Пришла беда – отворяй ворота

- Η μία ατυχία φέρνει την άλλη - Σαν έρθει (σε βρήκε) ένα κακό, καρτέρα (περίμενε) κι άλλο	- Лиха беда не приходит одна
Εν ριπή οφθαλμού	В мгновение ока
Εξ απαλών ονύχων	С молодых ногтей - С малых лет
Εξ ιδίων κρίνω τα αλλότρια	Мерить на свой аршин - По себе о других судят
Εξ όνυχος τον λέοντα	Узнают птицу по полету, медведя (льва) по когтям, осла по ушам, дурака по речам
Έτσι κι' έτσι - Μέτρια - Ούτε καλά, ούτε κακά	Так себе - Ни шатко, ни валко - Средне
Έφτασε το μαχαίρι (ο κόμπος) στο κόκαλο (στο χτένι)	Нашла коса на камень - Дальше ехать некуда
Έχει λερωμένη τη φωλιά του	У него рыльце в пушку
Έχει μέση δαχτυλίδι	У нее осиная талия
Έχει παρά με ουρά	Денег куры не клюют
Έχεις χρήματα, έχεις πατήματα	Без денег человек бездельник
Έχε τα πόδια σου ζεστά, την κεφαλή σου κρύα, το στομάχι σου αδειανό, γιατρού δε θα' χεις χρεία	Держи голову в холоде, живот в голоде, а ноги в тепле

Z

Ζήσε, Μαύρε μου, να φας το Μάη τριφύλλι και τον Αύγουστο σταφύλι	Терпи, казак, атаманом будешь
--	-------------------------------

H

Η αγάπη είναι στραβή - Όποιος αγαπά, στραβώνεται	Любовь зла, полюбишь и козла
Η αδικία δε συγχωρείται	Кто неправдой живет, того Бог убьет
Η αλήθεια είναι πικρή	Правда глаза колет
Η ανθρώπινη ψυχή είναι μυστήριο - Άνθρωπο βλέπεις, ψυχή δε βλέπεις	Чужая душа потемки
Η αρρωστιά και η αρχοντιά γνωρίζονται από μακριά	Не спрашивай здоров ли я, а глянь на лицо
Η αρρώστια μπαίνει με το σακί και βγαίνει με τη βελόνα	Болезнь входит пудами, а выходит золотниками
Η αρχή ήμισυ παντός	Начало – половина дела - Доброе начало полдела откачало

Η γη γκρεμίζεται (καταποντίζεται) και η γριά χτενίζεται (καθρεφτίζεται)	Моя хата с краю, ничего не знаю - Все трын-трава
Η γλυκιά γλώσσα βυζαίνει δυο βυζιά - Το καλό αρνί δυο μάνες βυζαίνει	Ласковое теля двух маток сосет
Η γλώσσα είναι δίκοπο και τρομερό μαχαίρι, και αν δεν την προσέχουμε, πολλές πληγές μας φέρει - Η γλώσσα κοκάλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει - Η πληγή της μαχαίριάς βρίσκει γιατρεία, της γλώσσας ούτε παρηγοριά - Τα πικρά λογάκια βγάζουν τα ματάκια	Язык мягок, а кости ломает - Рана от ножа заживет, от языка – нет - Слово – не стрела, да пуще стрелы - Язык – опасное оружие
Η γριά δεν είχε διάβολο κι αγόρασε γουρούνι	Не было у бабы заботы, так купила порося
Η δεύτερη αγάπη είναι σαν ξαναζεσταμένα λάχανα	Μίλο, пока не простыло
Η δοκιμή θάνατο δεν φέρνει	Попытка не пытка, спрос не беда
Η δουλειά ντροπή δεν έχει και χαρά στον που την έχει	За труд не бьют, а награду дают
Η δύναμη βρίσκεται στην ένωση και ο κίνδυνος στο χωρισμό	В единении сила

Η επανάληψη είναι η μήτηρ της μαθήσεως	Повторенье – мать ученья
Ή η κότα έκανε τ' αυγό, ή τ' αυγό την κότα;	Что было в начале: курица или яйцо?
Ήθελα κι εγώ να πέσω, τι καλά που μ' έσπρωξες - Ό,τι έγινε, καλά γινόμενο	Что ни делается, все к лучшему
Ήθελε φτωχός να παντρευτεί και νύχτα δε βρέθηκε - Άτυχος πάει να πνιγεί, στερεύουν τα πηγάδια	Бедному жениться – ночь коротка
Ήθελές τα κι έπαθές τα	За что боролся, на то и напоролся
Η κάθε πόρτα έχει το καρφί της	У каждого свое горе, свои заботы - Под каждой крышей свои мыши
Η κλωστή ακολουθεί τη βελόνα	Куда иголка, туда и нитка
Η κουρούνα για να μάθει το περπάτημα της πέρδικας, έχασε το δικό της	От ворон отстала, а к павам не пристала
Η μαϊμού το παιδί της αγγελόπουλο κράζει	Всяк кулик свое болото хвалит - Хотя дитя криво, да матери мило
Η μαύρη η κουρούνα και στην Άσπρη θάλασσα πήγε, πάλι μαύρο αβγό έκανε	Ворона за море летала, да вороной и вернулась, а ума не стало

	- Глупый и в Киеве разума не купит
Η μόρφωση τον ευτυχισμένο στολίζει, τον άτυχο με θάρρος τον οπλίζει	Ученье в счастье украшает, а в несчастье утешает
Η μύτη του να πέσει, δε θα σκύψει να τη σηκώσει	Ленивому и гриб поклона не стоит
Η οργή των αγαπούντων είναι σύντομη - Όποιοι αγαπιούνται, πειράζουν ο ένας τον άλλον	Милые бранятся – только тешатся
Η παπάς παπάς, ή ζευγάς ζευγάς - Δουλειά που δεν ξέρεις, μην την καταπιάνεσαι - Ή χόρεψε καλά, ή άσε το χορό	Не за свое дело не берись
Η παρέα-παρέα, ή δουλειά-δουλειά - Φιλίαν-φιλίαν, καθήκον-καθήκον	Дружба дружбой, а служба службой
Η πείνα βγάζει το λύκο από τα δάση	Голод и волка из лесу гонит
Η πολλή αγάπη φέρνει και πολλή αμάχη	От любви до ненависти один шаг
Η πονηρή αλεπού κρυβόταν, μα η ουρά της φαινόταν	Хитри, да хвост береги - Как мудро ни шей, а все шов виден

Ἦρθε πλήρωμα του χρόνου - Ἐχει ο καιρός γυρίσματα να πληρωθούν τα πείσματα	Пришло время платить по заслугам
Ἦ ταν ἢ ἐπὶ τας	Со щитом или на щите
Ἦ τιμή τιμή δεν ἔχει, και χαρά του (χαράς τον) που την ἔχει	Добрая слава дороже богатства - Хотя денег ни гроша, зато слава хороша
Ἦ του ὕψους, ἢ του βάθους	Либо пан, либо пропал
Ἦ τύχη βοηθά τους τολμηρούς	Судьба помогает смелым
Ἦ φτώχεια δεν εἶναι ντροπή	Бедность не порок
Ἦ φτώχεια τέχνες κατεργάζεται - Απ' τη φτώχεια αναπηδάει η τέχνη - Πενιά τέχνας κατεργάζεται	Голь на выдумки хитра
Ἦ χαρά κι ο πόνος εἶναι αντρόγυνο	Счастье и несчастье на одном полюсу едут - После грозы – ведро, после горя – радость
Ἦ χάρη θέλει αντίχαρη	Долг платежом красен

Θ

Θα σε χορέψω στο ταψί	Я тебе покажу кузькину мать
Θα σπάσει ο διάβολος το ποδάρι του	Черт ногу сломит
Θέλεις πλούτη και τιμή, μην κοιμάσαι την αυγή - Γλυκός ο ύπνος την αυγή, γδυτός ο κώλος τη Λαμπρή - Γλυκός ο ύπνος το πρωί, γυμνός θα μείνεις τη Λαμπρή - Όποιος κοιμάται το πρωί, πεινάει το μεσημέρι - Ο ύπνος τρέφει μάγουλα και ξεγυμνώνει κώλους	Кто рано встает, тому Бог дает - Встанешь пораньше – шагнешь подальше - Долго спать – добра не видать - Долго спать – с долгом вставать - Заря деньгу дает - Кто поздно встает, у того хлеба не достает - Ранняя пташка червячка клюет, а поздняя и зерна не найдет - Раньше встанешь, тогда все достанешь - Чтоб нужды не знать, надо рано вставать
Θέλεις το τρανό χουλιάρι, πάρε και μεγάλο φτυάρι	Как потопаешь, так и полопаешь - Какие труды, такие и плоды

Κ

Καβγάς για το πάπλωμα	Тянуть одеяло на себя
Καθαρός ουρανός αστραπές δεν φοβάται	У кого совесть чиста, тому нечего бояться - На ровном месте не споткнешься
Κάθε άνθρωπος είναι δημιουργός της τύχης του	Каждый сам кузнец своего счастья
Κάθε αρχή και δύσκολη	Первый блин комом - Лиха беда начало
Καθένας με τον πόνο του - Δώδεκα απόστολοι, ο καθένας με τον πόνο του	У кого что болит, тот о том и говорит
Κάθε οικογένεια έχει και μαύρο πουλί - Δάσος χωρίς στραβό δέντρο δεν γίνεται - Κάθε κοπάδι έχει κι ένα ψωραλέο πρόβατο	В семье не без урода
Κάθε στιγμή που χάνεται, πίσω δεν ξαναπιάνεται - Ο χρόνος που περνάει, πίσω δεν γυρνάει - Χαμένος χρόνος δεν ξαναβρίσκεται	Времени не поворачишь - Время деньги дает, а на деньги время не купишь - Крупицу золота можно найти, крупицу времени – никогда
Κάθε τόπος και ζακόνι, κάθε μαχαλάς κι αντέτι - Όσες χώρες, τόσες συνήθειες	Что город, то норы; что деревня – то обычай - Во всяком подворье свое поверье

- Τόπου συνήθεια, νόμου κεφάλαιον	- Со своим уставом в чужой монастырь не ходят
Και η μάνα το παιδί της αν δεν κλάψει, δεν το θηλάζει	Гром не грянет – мужик не перекрестится
Και οι τοίχοι έχουν αφτιά	И у стен есть уши
Και την πίτα ολάκερη, και τον σκύλο χορτάτο - Και το σκύλο χορτάτο, και το ψωμί ακέριο - Κι ο λύκος χορτάτος, και τα πρόβατα σωστά	И волки сыты, и овцы целы
Και με τα χίλια βάσανα πάλι η ζωή γλυκιά 'ναι	Жить – мучиться, а умирать не хочется
Καιρός παντί πράγματι - Κάθε πράγμα στον καιρό του και αβγά κόκκινα το Πάσχα	Всякому овощу свое время - Всему свое время - Дорога ложка к обеду, а красное яичко во Христов день
Και τα καλά δεχούμενα, και τα κακά δεχούμενα	Радости без печали не бывает
Και το δικό μου δικό μου, και το δικό σου δικό μου - Τα δικά μου, δικά μου και τα δικά σου σιμισακά	И мое мое, и твое мое
Και το μικρότερο δενδρί έχει κι αυτό τον ίσκιο του	Кулик не велик, а все-таки птица

Και τούτο να μου δίνεις, κι εκείνο να σου παίρνω, κι αυτό να μου χαρίζεις - Δως εμέ και του παιδιού μου κι ο άνδρας μου στην πόρτα	Дайте попить, а то есть так хочется, что и переночевать негде
Καλή είναι η φάκα, αλλά πάρε και μια γάτα	Мышеловку ставь, но и кошку оставь
Κάλλιο αργά παρά ποτέ - Κάλλιο παραπέρα παρά καθόλου	Лучше поздно, чем никогда
Κάλλιο λάχανα μ' ειρήνη, παρά ζάχαρη με γκρίνια - Κάλλιο ξερό ψωμί με ησυχία, παρά τράπεζα με μελαγχολία - Κάλλιο λάχανα με γλύκα, παρά ζάχαρη με πίκρα - Κάλλιο χόρτα με ομόνοια, παρά ψάρια με διχόνοια	Худой мир лучше доброй ссоры
Κάλλιο να σου βγει το μάτι, παρά τ' όνομα	Береги честь пуще глаза своего
Κάλλιο πέντε και στο χέρι (στο στόμα), παρά δέκα και καρτέρι (στο χώμα) - Κάλλιο σήμερα ένα αβγό, παρά αύριο μια κότα - Κάλλιο το σημερινό ψωμί, παρά την αυριανή πίτα - Το αρκετό είναι καλύτερο από το πολύ	Лучше синица в кулаке, чем журавль в небе

Κάλλιο πουλάκι στο κλαρί, παρά πουλί στο βρόχι	Лучше пташка на ветке, чем соловей в клетке - Хорошо птичке в золотой клетке, а того лучше на зеленой ветке
Κάλλιο πρώτος στο χωριό, παρά δεύτερος στην πόλη (στη χώρα)	Лучше быть первым на деревне, чем вторым в городе
Κάλλιο στον τόπο σου γυμνός, παρά στα ξένα στολισμένος	За морем веселье, да чужое, у нас хоть тоска, да своя
Κάλλιο της γης κατάλυμα, παρά του κόσμου γέλιο	Лучше смерть, чем позор
Κάλλιο το παράδειγμα από τα λόγια	Лучше один раз увидеть, чем сто раз услышать
Κάλλιο φίλους πολλούς, παρά θησαυρούς πολλούς - Κάλλιο ένα φίλο, παρά χίλια γρόσια	Не имей сто рублей, а имей сто друзей
Κάλλιο φτωχός υγιής, παρά πλούσιος άρρωστος - Κανένα αγαθό δεν έχει αξία άμα χάσεις την υγεία	Здоровье дороже денег - Деньги потерял – ничего не потерял, время потерял – много потерял, здоровье потерял – все потерял - Здоров будешь – все добудешь
Καλοί λογαριασμοί κάνουν καλούς φίλους - Λογαριάσου με τον φίλο σου για να τον έχεις πάντα - Φιλία-φιλία και τα νιτερέσα χάρια	Дружба дружбой, а денежки врозь - Дружба дружбой, а табачок врозь

Καλύτερα φρόνιμος εχθρός, παρά ανόητος φίλος - Κάλλιο ένας φρόνιμος εχθρός, παρά ένας φίλος παλαβός	Не бойся врага умного, бойся друга глупого
Κάμε καινούργια σακούλα να τα βάλεις!	Держи карман шире!
Κάνε πρώτα μια δουλειά κι ύστερα καυχήσου	Не хвались, едучи на рать, а хвались, едучи с рати
Κάνε το καλό και ρίξ' το στο γιαλό (κι ας πέσει στο γιαλό)	Не требуй награды за сделанное добро - Сделав добра, не попрекай, а от добра не отставай - Сотвори добро и в воду брось
Κάνει τον έξυπνο κατόπιν εορτής - Του Ρωμιού η γνώση ύστερα του 'ρχεται	Задним умом крепок - Мужик задним умом крепок
Κάνω λογαριασμό χωρίς τον ξενοδόχο	Без меня меня женили
Κάνω του κεφαλιού μου	Делать, что в голову взбредет
Καπνός χωρίς φωτιά δε βγαίνει - Όπου φαίνεται καπνός, υπάρχει και φωτιά	Нет дыма без огня
Κάποιου χάριζαν γάιδαρο κι αυτός κοίταζε τ' αυτιά του (τον κοίταζε στα δόντια)	Дареному коню в зубы не смотрят

Κατακρίνεις; Θα κριθείς. Αναγέλās; Θα πάθεις	Других не суди – на себя погляди
Κατά τη γλώσσα κι ο νους	По уму и речи
Κατά το κεφάλι (τη χύτρα) και η σκούφια (το καπάκι)	По Сеньке и шапка
Κατά το Μαστρογιάννη και τα κοπέλια του	Каков поп, таков и приход
Κατά το πάπλωμα και το ξάπλωμα	По одежке протягивай ножки
Κατά τον καιρό και το χορό	Делу время, потехе час
Κατά φωνή κι ο γάιδαρος	Лёгок на помине
Κάτσε στ' αβγά σου	Не лезь не в свое дело
Καυχιέται σαν ψείρα στο κεφάλι φαλακρού	Хвалился, хвалился, да под гору и свалился
Κεκλεισμένων των θυρών - Με κλειστές τις πόρτες	При закрытых дверях
Κεραυνός εν αιθρία	Гром среди ясного неба
Κι από στέρφα γίδα γάλα βγάζει - Βγάζει κι από μύγα ξίγκι	Может и от яловой коровы молока надоить
Κλείνομαι στον εαυτό μου και δεν ανοίγομαι σε κανέναν	Замкнуться в себе
Κουλιά γεμάτη αφτιά δεν έχει - Ο χορτάτος δεν πιστεύει το νηστικό	У брюха нет уха - Сытый голодного не разумеет

Κόλλησε σαν τη μύγα στο μέλι - Με κόλλησε βεντούζα	Пристал как банный лист
Κομίζω γλαύκα εις Αθήνας - Αλάτι παω στην αλυκή	Со своим самоваром в Тулу не ездят
Κοντά στα ξερά καίγονται και τα χλωρά	При сухих щепках и сырое дерево разгорается
Κοντά στο βασιλικό ποτίζεται και η γλάστρα	Греться в лучах чужой славы
Κοντά στο νου και η γνώση	Само собой разумеется
Κοπανάω νερό και αέρα στο γουδί - Αέρας κοπανιστός - Κάνω τ' αβγά δεμάτια - Κάνω τον άνεμο κουβάρι	Толочь воду в ступе - Переливать из пустого в порожнее - Сотрясать воздух
Κόρακας κοράκου μάτι δε βγάζει - Ο λύκος λύκο δεν τρωει	Ворон ворону глаз не выклюет
Κόσμε ψεύτη, χάρο κλέφτη	Жизнь – плутовка, смерть – воровка
Κρύβομαι πίσω από το δάχτυλό μου	Прятать голову в песок
Κρύο χέρι, ζεστή καρδιά. Ζεστό χέρι, κρύα καρδιά	Руки холодные – сердце горячее

Λανθάνουσα η γλώσσα την αλήθεια λει - Όποιος πολλά λαλεί, πολλά σφάλλει - Πριν μιλήσεις, βούτα τη γλώσσα σου στο μυαλό σου	Язык мой – враг мой, прежде ума моего бежит
Λάσπη η δουλειά μας (σας...)	Дело дрянь - Дела, как сажа бела
Λέγε λίγο με τους άλλους και πολλά με τον εαυτό σου - Άκου πολύ, μίλα λίγο, πίστευε ακόμα λιγότερα - Όσο λιγότερο μιλάς, τόσο πολύ ακούς - Πολλά ν' ακούς, λίγα να λες	Живи всяк своим умом - Говори мало, слушай много, а думай еще больше - Говори меньше – умнее будешь - Умный молчит, когда дурак ворчит
Λέγε πάντα την αλήθεια, να' χεις το Θεό βοήθεια	Бог тому дает, кто правдой живет
Λείπει ο Μάρτης απ' τη Σαρακοστή;	Разве без него обойдешься? - Нет адъютанта без аксельбанта
Λίγα λόγια και δεμένα για να είναι κερδισμένα	Много всего говориться, да не все в дело годится - Где много толков, там мало толку
Λιθάρι που κυλάει δε μαλλιάζει	Под лежащий камень вода не течет

Μ

Μαζί μιλάμε και χώρια καταλαβαίνουμε	Мы говорим на разных языках
Μάθε τέχνη κι άστηνε κι αν πεινάσεις πιάστηνε	Делу обучиться всегда пригодится
Μακριά μαλλιά, λίγη γνώση	Волос долог, да ум короткий
Μας άφησε χρόνους	Приказал долго жить
Μάτια που δε βλέπονται, γρήγορα λησμονιούνται - Μακριά απ' το μάτι, μακριά απ' την καρδιά	С глаз долой – из сердца вон
Ματαιότης ματαιοτήτων τα πάντα ματαιότης	Суета сует и все суета
Μ' ανάξιο αμπελουργό τ' αμπέλι δεν προκόβει	Сама себя раба бьет, копь нечисто жнет
Μεγάλη μπουκιά φάγε, μεγάλο λόγο μη λες	Ешь пирог с грибами, а язык держи за зубами
Μεγάλο καράβι, μεγάλες φουρτούνες	Большому кораблю большое плавание
Με μια τσεκουριά το δένδρο δεν κόβεται	С одного удара дуб не свалишь
Μ' έναν στρατιώτη μάχη δεν κερδίζεται - Ο ένας καν κανένας	Один в поле не воин
Μ' έναν σμπάρο δυο τρυγόνια	Одним ударом двух зайцев

Με στραβό αν κοιμηθείς, το πρωί θ' αλληθωρίζεις - Μ'όποιο δάσκαλο θα πας (καθίσεις), τέτοια γράμματα θα μάθεις - Όποιος κοιμάται με σκύλους, σηκώνεται με ψύλλους	С кем поведешься, от того и наберешься
Μεταξύ σφύρας και άκμονος	Между молотом и наковальней
Με την ψυχή στο στόμα	С замиранием сердца - Ни жив, ни мертв
Με τη φήμη γίνεται και το κουνούπι λύκος	У страха глаза велики
Με το καλό ή με το στανιό - Δεν είδα απ' τα μάτια, θα ιδώ απ' τα φρύδια	Не мытьем, так катаньем
Με το κόσκινο για νερό - Βάζω νερό με το καλάθι	Носить воду решетом
Με το κουτάλι δεν μπορεί κανείς να στερέψει θάλασσα	Ложкой море не вычерпать
Με το νι και με το <i>σίγμα</i>	Расставить точки над <i>i</i> - Во всех подробностях, досконально
Με το νου και με τη γνώση βρήκαν το Θεό καμπόσοι	Разум – душе во спасенье, Богу на славу
Με τους λύκους λύκος γίνε - Με τις αλεπούδες πρέπει να παίζουμε την αλεπού	С волками жить, по-волчьи выть

- Όπως κουτσαίνουν όλοι, κούτσαине και συ - Όταν περνάς από τον τόπο μονόφθαλμων, κάνε και συ μονόφθαλμο - Όταν είσαι στη Ρώμη, κάνε ό,τι κάνει η Ρώμη	- С воронами по-вороньи каркать
Μηδέν άγαν	Ничего лишнего
Μη επιθύμει αδύνατα	Не желай невозможного
Μην αναβάλεις για αύριο ό,τι μπορείς να κάνεις σήμερα	Не откладывай на завтра то, что можешь сделать сегодня
Μην ανακατεύεσαι όταν φιλονικούν οι άλλοι	Свой со своим бранится – сам помирится, а чужой пристанет – навек постылым станет
Μην κάνεις το κακό για να μη σε βρει	Над другим посмеялся, над собою поплачешь
Μην κρίνεις τους άλλους από τον εαυτό σου	Не суди о других по себе
Μην κρίνετε ίνα μην κριθείτε	Не судите, да не судимы будете
Μην παινεύεις την αρχή σαν δεν είδες το τέλος - Για να παινεύεις μια ωραία μέρα, περίμενε το τέλος της - Μηδένα προ του τέλους μακάριζε	Не хвали день до вечера
Μην παρατραβάς το σκοινί να μη σπάσει	Не перегибай палку

Μην πειράζεις το σκατό, θα μυρίσει	Не тронь говно – не будет пахнуть
Μη φέρνεις τη μουστάρδα μετά το φαγητό	После драки кулаками не машут - После пожара за водой не бегут - Пропустив лето, по малину не ходят
Μη φτύνεις αντίθετα προς τον άνεμο - Όποιος φτύνει κόντρα στον άνεμο, φτύνει τα γένια του	Не плюй против ветра
Μη φυτρώνεις εκεί που δεν σε σπέρνουν	Не в свои сани не садись
Μια αλεπού κουτσουνόρα όλες τις θέλει κουτσουνόρες	Вор думает, что все на свете воры - Злой не верит, что есть добрые люди
Μια στο καρφί και μια στο πέταλο	То хвалит, то ругает
Μια του κλέφτη, δυο του κλέφτη, τρεις και την κακή του μέρα - Ο κλέφτης και ο ψεύτης τον πρώτο χρόνο χαίρονται	Как веревочка не вейся, а конец будет - Сколько вору ни воровать, а тюрьмы не миновать
Μια ώρα πρωτύτερα	Чем раньше, тем лучше

Μικρά παιδιά, μικρές έγνοιες, μεγάλα παιδιά, μεγάλες έγνοιες - Μεγάλωσαν τα παιδιά μας, μεγάλωσαν τα βάσανά μας - Μικρά και τα παιδάκια σου, μικρά και τα φαρμάκια σου - Μικρά παιδιά, πόνοι του κεφαλιού, μεγάλα παιδιά, πόνοι της καρδιάς	Малые дети спать не дают, с большими сам не уснешь - Малые детки – малые бедки, большие детки – большие бедки
Μικρό σύννεφο χαλά ουρανό αίθριο	Ложка дегтя бочку меда портит
Μικρό το δώρο, αλλά με αγάπη - Δώρο και μικρό μεγάλη χάρη έχει	Не дорог подарок, дорога любовь
Μίλα λίγο, φύγε γρήγορα	Говори мало, уходи быстро
Μοιρασμένη χαρά γίνεται διπλή, μοιρασμένη λύπη γίνεται μισή - Η λύπη, όταν μοιράζεται, μικραίνει, ενώ η χαρά πληθαίνει	Разделенное горе – полгоря, разделенная радость – двойная радость
Μου έβγαλε το λάδι	Он из меня все соки выжал
Μπελάς με φούντες (κολοκοτρωναίικες) - Δουλειές με φούντες	Χлопот полон рот - Χлопот не оберешься
Μπερδεύτηκε σαν τον πετεινό στην κοπριά	Ποпал, как кур в ощиπ
Μπορεί κανείς να ζήσει χωρίς αδελφό, αλλ' όχι χωρίς φίλο	Друзья прямые – что братья родные

	- Не мил и свет, когда друга нет
Μπρος βαθύ (γκρεμός, φωτιά) και πίσω ρέμα	Ни туда, ни сюда - Безвыходное положение
Μπρος στο δεσπότη δε βλογάει ο παπάς	Не лезь поперед батьки в пекло
Μπρος φίλος και πίσω σκύλος	В глаза ласкает, а за глаза лает - В глаза любит, а за глаза губит
Μπρος στα κάλλη, τι είναι ο πόνος;	Красота требует жертв
Μωραίνει ο Κύριος αυτόν που θέλει να αφανίσει - Μωραίνει Κύριος ον βούλεται απωλέσας	Кого Бог хочет наказать, того лишает разума

N

Να βάλω δυο άκρες σε μια μέση	Сводить концы с концами
Να είσαι πάντα εγκρατής, αν θες να 'σαι υγιής	Умеренность – мать здоровья
Να τρώει η μάνα και του παιδιού να μην δίνει	Пальчики оближешь
Να' χαμε να τρώγαμε και ρούχα να φορούμε, δουλειά να μην εκάναμε, μόνο να τραγουδούμε	Голова болит – мигрень, работать лень, а поесть охота
Νέος ακαμάτης, γέρος δυστυχής	Смолоду прорешки – под старость дыра
Νηστικό αρκούδι δε χορεύει	Соловья баснями не кормят - Какова плата, такова и работа - Каковы деньги, таков и молебен - Сколько пива, столько и песен
Νους υγιής εν σώματι υγιεί	В здоровом теле здоровый дух
Νοώ, άρα υπάρχω	Я мыслю, следовательно, существую
Ντύνομαι στο πι και φι	Одеваться быстро

Ξ

Ξίδι χάρισμα γλυκό σαν μέλι	Дареный уксус слаще меда
-----------------------------	--------------------------

Ο

Ο άβρακος браκί εφόρειε κάθε πάτημα το θώρειε	Из грязи да в князи
Ο αγρότης θέλει τη βροχή κι ο κεραμάς την ξέρα	На весь свет не угодишь
Ο άδουλος δεν γερνά εύκολα	Человек с ленцой два века живет
Ο αναμάρτητος πρώτος τον λίθον βαλέτω	Кто без греха, первый брось камень
Ο άντρας λееι: λεμονιά, η γυναίκα λееι: πεπονιά	Один говорит – стрижено, другой – брито
Ο αριθμός των ηλίθιων είναι άπειρος	Дураков не сеют, не жнут, они сами растут
Ο βρεγμένος τη βροχή δεν τη φοβάται	Мокрый дождя, а нагой разбоя не боится - Кто в море бывал, тот лужи не боится
Ο δαίμονας εις τα βουνά, τα έργα του στον κάμπο	Ты от горя за реку, а оно уж на берегу
Ο διάβολος δεν είναι τόσο μαύρος, όσο τον λένε	Не так страшен черт, как его малюют
Ο δίκαιος πάσχει για τον αμαρτωλό	На волка помолвка, а пастух теленка украл - Пастухи воруют, а на волка поклеп

Ο ένας το κοντό του, ο άλλος το μακρό του - Καλημέρα Γιάννη, κουκί (να) σπέρνω - Τι κάνεις μπάρμπα, κουκιά σπέρνω	Один про Фому, другой про Ерему
Ο έχων ώτα ακούεν, ακούετο	Имеющий уши да слышит
Ο ζουρλός κι η εξουσία ό,τι θέλει κάνει	Дуракам закон не писан - Дураку, что большому чину, везде простор
Οι βιολετζίδες άλλαξαν, ο χαβάς μένει ο ίδιος	Старая песня на новый лад
Οι γονείς τρων τα δαμάσκηνα και τα παιδιά μουδιάζουν	За грехи родителей расплачиваются дети
Οι κυνηγοί την πέρδικα απ' τη λαλιά της την βρίσκουν στη φωλιά της - Λαγός τη φτέρη έσειε, κακό του κεφαλιού του	Птица поет – сама себя выдает - Сорока сама рассказывает, где гнездо свила
Οι μέλισσες δουλεύουν, κι άλλοι τρων το μέλι	Медведь пляшет, а цыган деньги берет
Οι πολλές φροντίδες ασπρίζουν τις τρίχες	Не годы старят, а горе
Οι πολλοί δεν περιμένουν τον ένα	Семеро одного не ждут
Ο καθένας με τα γούστα του	На вкус и цвет товарища нет

Ο καθένας με την τρέλα του και αυτός με την ομπρέλα του - Ο καθένας με τις λόξεις του	Всяк по своему с ума сходит
Ο καθένας με το σύστημά του	У каждой стряпки свои порядки - Всяк молодец на свой образец - Всяк портной на свой покрой - Каждый на свой лад - У всякой Машки свои замашки - У каждой лекарки свои припарки
Ο καθένας το χαβά του	Кто в лес, кто по дрова
Ο καθένας τραβάει το νερό στο μύλο του	Каждый льет воду на свою мельницу
Ο καλόγερος κοιμάται κι ο Θεός του μαγειρεύει	Солдат спит, служба идет
Ο καλός καλό δεν έχει	Хорошим людям часто не везет
Ο καλός ο καπετάνιος (καραβοκύρης) στη φουρτούνα φαίνεται - Η κάθε δουλειά θέλει το μάστορά της	Дело мастера боится
Ο κόσμος είναι μικρός	Мир тесен
Ο κρύος ζεσταίνει τον παγωμένο	Чем беднее, тем щедрее

Όλα γίνονται ως και του σπανού τα γένια (..μόνο του σπανού τα γένια δεν γίνονται)	Бывает и у девушки муж умирает - Всяко бывает: и архиерей женится
Όλα με τον καιρό θα γίνουν	Перемелется – мука будет
Όλα τα στραβά καρβέλια τα φκιάνει η νύφη	Стрелочник всегда виноват
Όλα του πάνε δεξιά	Все как по маслу
Όλα του πάνε στραβά	Все наперекосяк
Ο λόγος έχει και αντίλογο	Как аукнется, так и откликнется
Όλοι-όλοι αντάμα κι ο ψωριάρης χώρια	Все вместе, а шелудивый врозь
Ο λύκος κι αν γέρασε κι άλλαξε μαλλί του, ούτε την γνώμην άλλαξε, ούτε την κεφαλή του	Волк каждый год линяет, да обычай не меняет
Ο λύκος στην ανεμοζάλη (αναμπαμπούλα) χαίρεται - Στην αντάρα τρέχει ο λύκος	Ловить рыбу в мутной воде - Ночь темней – вору прибыльней
Ο Μανόλης με τα λόγια φτιάχνει ανώγια και κατώγια	Кто словом скор, тот в делах редко спор
Όμοιος στ' όμοιο και η κοπριά στα λάχανα	Рыбак рыбака видит издалека
Ο μύθος δηλεί: ...	Мораль сей басни такова: ...

Ο μύλος νερό θέλει, ευχές δεν θέλει	Нужны дела, а не слова - Благими намерениями сыт не будешь
Ο ξένος πόνος άπονος	Чужое горе вполонину горевать - Чужая слеза – вода
Όξω νου και πέρα βρέχει	Меня не касается - Мне все до лампочки
Ο παπάς πρώτα τα γένια του ευλογάει - Πιο κοντά είναι το στόμα μου, παρά το δικό σου	Своя рубашка ближе к телу
Ο πάσσαλος με τον πάσσαλο βγαίνει	Клин клином вышибают
Ο πέμπτος τροχός της αμάξης	Пятая спица в колеснице
Όπερ έδει δείξαι	Что и требовалось доказать
Ο πνιγμένος απ' τα μαλλιά του πιάνεται	Утопающий хватается за соломинку
Όποιος αγαπάει τον άσσο, παει στο σπίτι χωρίς ράσο	Картежная игра не доводит до добра
Όποιος βγάνει και δεν βάνει, γρήγορα τον πάτο φτάνει	Без расчета жить – себя губить
Όποιος βιάζεται, σκοντάφτει - Η βιάση ψήνει το ψωμί μα δεν το καλοψήνει - Η σκύλα από τη βιά της στραβά κάνει τα παιδιά της	Поспешишь – людей насмешишь - От спеху чуть не наделал смеху

Όποιος βρήκε φίλο αληθινό, βρήκε μεγάλο θησαυρό	Верный друг лучше сотни слуг - Не имей сто рублей, а имей сто друзей
Όποιος δεν οικονομεί τις πεντάρες, ποτέ του δεν θα φτιάξει λίρες - Λίγα και συχνά γεμίζουν τα πουγγιά - Μάζευε όταν μπορείς, για να έχεις όταν πρέπει - Μια δεκάρα οικονομημένη είναι μια δεκάρα κερδισμένη	Копейка рубль бережет - Без копейки рубля не бывает - Из гроша рубли растут
Όποιος είν' έξω απ' το χορό, ξέρει πολλά τραγούδια	Со стороны виднее
Όποιος έχει γρόθο, τρωει καρύδια	Сильный сколько сможет, столько и сгложет
Όποιος σκάρωσε τη δουλειά, ξέρει τι έφτιαξε	Знает кошка, чье мясо съела
Όποιος έχει παπούτσια, χτυπάει τα τακούνια - Έχεις γρόσια, έχεις γλώσσα	У кого деньги, тот и заказывает музыку
Όποιος έχει πολύ πιπέρι, βάζει και στα λάχανα	У богатого масло и по бороде течет - С жиру бесится
Όποιος έχει τα γένια, έχει και τα χτένια	Имеешь корову, имей и подойник

Όποιος καβαλάει ξένο άλογο, στο δρόμο ξεπεζεύει	С чужого коня и средь грязи долой
Όποιος κάηκε στο κουρκούτι (χυλό), φυσάει και στο γιαούρτι	Обжегшись на молоке, дуют и на воду
Όποιος καλά κλείνει, καλά ανοίγει - Πόρτα κλειστή, κεφάλι φυλαγμένο	Подальше положишь – поближе возьмешь
Όποιος κυνηγάει δυο λαγούς, δεν πιάνει κανέναν - Όποιος ζητάει τα πολλά, χάνει και τα λίγα	За двумя зайцами погонишься, ни одного не поймаешь
Όποιος λυπάται το καρφί, χάνει και το πέταλο	Поскупился на гривну, потерял рубль
Όποιος μπαίνει στο χορό, θα πρέπει να χορέψει - Όποιος μπει στο λουτρό, θα ιδρώσει	Взялся за гуж, не говори, что не дюж
Όποιος έχει υπομονή, έχει ό,τι επιθυμεί - Λέγε-λέγε το κοπέλι, κάνει την κυρά και θέλει - Ο επιμένων νικά - Όποιος ξέρει να περιμένει, πάντα κερδισμένος βγαίνει	Терпенье и труд все перетрут
Όποιος όλο χρεώνεται, κακό του ξημερώνεται	Долги до добра не доведут
Όποιος πεινάει, καρβέλια ονειρεύεται	Голодной курице просо снится

- Ο πεινασμένος βλέπει ψωμιά κι ο διψασμένος βρύσες, και ο ξυπόλητος θωρεί παπούτσια με τις μύτες - Όποιος διψά, βρύσες βλέπει στ' όνειρά του - Το νηστικό τ' ορνίθι βλέπει στον ύπνο του καλαμπόκι	
Όποιος πηδάει πολλά παλούκια, θα μπει κανένα και στο πισινό του	Не шути с огнем – обожжешься
Όποιος πολύ θυμώνει, την υγεία του χαντακώνει	Кто гнев свой одолеет, крепок бывает - Гнев плохой советчик - Не горячись: на черепе трещина будет - Не серчай: печенка лопнет
Όποιος σκάβει το λάκκο αλλουνού, πέφτει μέσα ο ίδιος	Не рой другому яму: сам в нее упадешь
Όποιος σπέρνει τ' αγκάθια, να μην πηγαίνει ξυπόλυτος - Μην ρίχνεις πέτρες στην πηγή που έσβησε τη δίψα σου - Όποιος κατουράει στη θάλασσα, τα βρίσκει στ' αλάτι - Πηγάδι που σε δροσίζει μην το πετροβολάς	Не плюй в колодец – пригодится воды напиться

Όποιος τα έσπειρε, ας τα θερίσει	Кто кашу заварил, тот пусть и расхлебывает
Όποιος τα ύστερα μετρά πριχού κοντά σιμώνει, αυτός δεν μπορεί ποτέ να στερνομετανιώνει - Σκέψου, πριν ενεργήσεις, κοίταξε, πριν πηδήσεις	Не зная броду, не суйся в воду
Όποιος φοβάται τον λύκο, ας μην πάει στο δάσος	Волков бояться – в лес не ходить
Όποιος φυλάει τα ρούχα του, έχει τα μισά	Береженного Бог бережет
Όποιος χάνει στα χαρτιά, κερδίζει στην αγάπη	Не везет в карты, везет в любви
Ο ποντικός χορεύει και ο γάτος μαγειρεύει	Пляши, да не заплясывайся - Дума за горами, а смерть за плечами
Όπου δεν χωρεί η ανδρεία, έρχεται η πονηριά	Где силой не возьмешь, там хитрость на подмогу
Όπου είναι καλορίζικος, γεννά κι ο κόκοράς του. Κι όπου είναι κακορίζικος, ψοφά κι η όρνιθά του	У кого счастье поведется, у того и петух несется - У счастливого недруги мрут, у несчастного друг умирает
Όπου είναι τρόπος, είναι και τόπος	Живи добрее, будешь всем милее
Όπου λαλούν πολλοί κοκόροι, αργεί να ξημερώσει	У семи нянек дитя без глазу

- Οι πολλές οι γνώμες βουλιάζουν το καράβι - Πολλοί μάγειροι χαλούν το φαγητό	- Начальства много, а толку мало
Όπου του μέλλει να πνιγεί, ποτέ του δεν πεθαίνει	Кому суждено быть повешенным, тот не утонет
Όπου φτωχός και η μοίρα του - Όπου Λάζαρος και η μοίρα του	На бедного Макара все шишки валяются - На бедного везде каплет
Όπως το αγόρασα, έτσι και το πούλησα	За что купил, за то и продаю
Όσα δεν φτάνει η αλεπού, τα κάνει κρεμαστάρια - Φάτε μάτια ψάρια κι η κοιλιά περιδρομο	Видит око, да зуб неймет
Όσα μυαλά, τόσες γνώμες	Сколько голов, столько умов
Όσα φέρνει η ώρα, δεν φέρνει ο χρόνος	Год тих, а час лих
Ο σκύλος πήγε και κάθισε στη φάτνη (στο παχνί), ούτε 'κείνος τρωει τ' άχυρο, ούτε τ' άλογο αφήνει να τρωει	Собака на сене
Όσοι φορούν μαχαίρι, δεν είν' όλοι μαγέροι	Не всяк, кто на коне, князь
Όσο λιγότερο τρωει ο άνθρωπος, τόσο πιο πολύ φωτίζεται το μυαλό του	Сытое брюхо к учению глухо

Όσο υπάρχει ζωή, υπάρχει ελπίδα - Παρηγοριά στον άρρωστο ώσπου να βγει η ψυχή του	Надежда умирает последней - Где жизнь, там и надежда
Ο σπείρων ανέμους θερίζει τρικυμίες	Посеешь ветер – пожнешь бурю
Όταν αρχίζεις μια δουλειά, μην την αφήνεις στα μισά	Доводи начатое дело до конца
Όταν ασπρίσει ο κόρακας και γίνει περιστέρι - Σαν βγάλει η απαλάμη μου τρίχες	Когда рак на горе свистнет - Когда щука запоет и когда рак свистнет
Όταν έπρεπε δε χιόνιζε και τώρα χαλαζώνει	Не было ни гроша, да вдруг алтын
Όταν έρθει μουσαφίρης, καλοτρώει ο νοικοκύρης	Принес Бог гостя, дал хозяину пир
Όταν κάνει την εμφάνιση του το κρασί, εξαφανίζεται η φρονιμάδα	Дали вина, так и стал без ума
Όταν κουνούσαν την αχλαδιά, όσοι έτυχαν εκεί έφαγαν	У хлеба не без крох - Хороши дрова у соседа: от его тепла и нам пар идет
Όταν φύγουν οι φίλοι και τα λεφτά, μόνο η μόρφωση σε σώζει	Наука верней золотой поруки
Ό,τι βρέξει, аς κατεβάσει	Будь что будет

Ό,τι δίνεις με το χέρι σου, αυτό 'ναι δικό σου - Όποιος δίνει, το βρίσκει μπροστά του	Все, что спрятал, то пропало; все, что отдал, то твое
Ό,τι λάμπει, δεν είναι χρυσός	Не все то золото, что блестит
Ό,τι μέλλει, δεν ξεμέλλει, και ό,τι γράφει, δεν ξεγράφει - Ό,τι η μοίρα διορίζει, δεν είν' ο τρόπος να γυρίσει	Чему быть, того не миновать
Ό,τι παίρνει ο ποταμός, δεν το γυρίζει πίσω - Τα χαμένα μαζεμένα δε γίνονται	Что с возу упало, то пропало
Ό,τι σπείρεις, θα θερίσεις - Όπως στρώσεις, έτσι θα κοιμηθείς (θα πέσεις)	Что посеешь, то и пожнешь - Как постелешь, так и поспишь
Ουδέν κακόν αμιγές καλού	Нет худа без добра
Ουδέν κρυπτόν ο μη φανερόν γενήσεται - Ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιον - Τίποτα δε γίνεται που να μη μαθευτεί	Нет ничего тайного, что не стало бы явным - Все тайное становится явным
Ουδείς προφήτης στον τόπο του	Нет пророка в своем отечестве
Ουκ εν τω πολλώ το ευ, αλλ' εν τω ευ το πολύ - Μικρός στο δέμα, μεγάλος στο πνεύμα	Мал золотник, да дорог - Мал соловей, да голос велик

Ουκ απ' άρτον μόνον ζήσεται ο άνθρωπος	Не хлебом единым жив человек
Ούτε πίστη, ούτε νόμο δεν έχει	Ни стыда, ни совести
Ούτε φώλι, ούτε προσφώλι	Ни кола, ни двора
Ούτε γάτα, ούτε ζημιά	Шито – крыто - Как ни в чем не бывало
Ούτε του αγγέλου του νερό δε δίνει - Αβγό αν πάρεις απ' αυτόν, κροκό δεν βρίσκεις μέσα - Δεν σου δίνει ούτε σκοινί να κρεμαστείς	Зимой снега не выпросишь
Ούτε φωνή, ούτε ακρόαση	Ни гласа, ни воздыхания - Ни ответа, ни привета
Οφθαλμόν αντί οφθαλμού, οδόντα αντί οδόντας	Око за око, зуб за зуб
Ο φόβος φυλάει τα έρημα	Страх – лучший сторож
Ο φτωχός κάνει ό,τι μπορεί, κι ο πλούσιος ό,τι θέλει	Богатому – как хочется, а бедному – как можется
Ο χοίρος λάσπη κυνηγά	Свинья грязь всегда найдет
Ο χρόνος απάσης εστίи οργής φάρмаκον - Ο καιρός είναι γιατρός	Время лучший лекарь - Время лечит
Ο ψεύτης δεν πιστεύεται κι όταν λεια την αλήθεια	Единожды солгав, лгуном навекι стал

- Του ψεύτη το σπίτι κάηκε και κανείς δεν το πίστεψε	- Кто вчера солгал, тому и завтра не поверят - Соврешь – не помрешь, да вперед не поверят
Ο ψεύτης πρέπει να έχει καλό μνημονικό	Лжецы должны иметь хорошую память

Π

Πάει και πάει το σταμνί στη βρύση, ώσπου κάποτε να μη γυρίσει	Повадился кувшин по воду ходить, ему и голову сносить
Παιδιά-σκυλιά δεν έχει	Ни забот, ни хлопот
Παίρνω τοις μετρητοίς	Принимать за чистую монету
Παλεύει με νύχια και με δόντια	Цепляться руками и ногами
Παν μέτρον άριστον	Все хорошо в меру
Παν (έχασε) τ' αβγά και το καλάθι	Пиши пропало
Παπάς παπά καλό δε θέλει - Συντεχνίτης συντεχνίτη πάντοτε τον κακοβλέπει	Поп попу добра не пожелает (о конкурентах)
Παπούτσι απ' τον τόπο σου κι аς είναι μπαλωμένο	И дым отечества нам сладок и приятен - На чужой сторонushке рад своей воронushке

Πάρε τον ένα και βάρα τον άλλο	Хрен редьки не слаще
Πέντε μέτρα κι ένα κόβε - Πέντε φύσα και μια ρούφα	Семь раз отмерь, один раз отрежь
Περασμένα ξεχασμένα	Что прошло, то былшем поросло - Что минуло, то сгнуло
Περί ορέξεως ουδείς λόγος	О вкусах не спорят - Кто любит арбуз, а кто свиной хрящик; у всякого свой вкус, и никто никому не указчик - У всякого свой вкус и своя манера: кто любит арбуз, а кто офицера
Περνώ ζωή και κότα	Жить припеваючи - Кататься, как сыр в масле
Περσινά ξινά σταφύλια	Прошлогодний снег
Πες μου ποιος είναι ο φίλος σου, να σου πω ποιος είσαι - Δείξε μου τους φίλους σου, να σου πω ποιος είσαι - Πες μου με ποιον πας, να σου πω ποιος είσαι - Πες μου ποια είν' η συντροφιά σου, να σου πω την ανθρωπιά σου	Скажи мне, кто твой друг, и я скажу, кто ты
Πήγε για μαλλί και γύρισε κουρεμένος	Пошел по шерсть, а вернулся стриженный

Πήγε για μαμή κι έκατσε λεχώνα	Пошла по маслу, а в печи погасло
Πήγε η ψυχή μου στην κουλούρη - Πράσινους αγγέλους είδα	Душа в пятки ушла
Πήδα το χαντάκι κι ύστερα πες: όπα!	Не говори «гоп» пока не перепрыгнешь
Πιάνει πουλιά στον αέρα - Σχίζει την τρίχα και πεταλώνει τον ψύλλο - Σχίζει την τρίχα στα τέσσερα	На ходу подметки рвет
Πιάσαμε την καλή	Нам повезло
Πίσω έχει η αγλάδα την ουρά	Цыплят по осени считают
Πληρώνω τα σπασμένα άλλου	Расплачиваться за чужие грехи
Ποιος στραβός δεν θέλει το φως του;	Кто ж этого не хочет?
Πολλά λόγια είναι φτώχεια - Γάλα πολύ, λίγο τυρί	Больше дела, меньше слов - В многословии не без пустословия
Πολλή φασαρία για το τίποτα	Много шума из ничего
Πολύ περηφανεύεται, γρήγορα ταπεινώνεται - Όποιος πολύ υψώνεται, γρήγορα ταπεινώνεται	Высоко поднялся, да низко опустился - Чем выше летаешь, тем больше падать
Πότε ο Γιάννης δεν μπορεί, πότε ο κόλος του πονεί	Трутни горазды на плутни

Πριν δώσεις μια υπόσχεση, σκέψου καλά και κρίνε, μα σαν τη δώσεις, ύστερα πιστός για πάντα μείνε - Σαν το λες και δεν το κάνεις, την υπόληψή σου χάνεις	Не дал слова – крепись, а дал слово – держись - Слово давать, так слово держать
Προκειμένου να χαλάσει, θα το φάω	Чем в таз, лучше в нас
Προσκυνημένο κεφάλι δεν κόφτεται	Повинную голову меч не сечет
Προσφέρω τον όβολό μου	Вносить свою лепту
Πρώτο παζάρι καλό παζάρι	Не меняй первое счастье на последнее (в торговле)

P

Ράβε ξήλωνε, δουλειά να μη σου λείπει	Шей да пори, без работы не будешь николи
Ρίχνω στάχτη στα μάτια	Пускать пыль в глаза
Ρωτώντας πας στην Πόλη	Язык до Киева доведет

Σαν βρεγμένη γάτα	Как побитая собака
Σαν πεθάνω εγώ, φούρνος μην καπνίσει - Έπειτα από μένα ο κατακλυσμός	После меня хоть потоп
Σαράντα πέντε Γιάννηδες, ενός κοκόρου γνώση	Ростом с Ивана, а умом с болвана
Σαράντα χρόνια δούλευα στα στρείδια και τα μύδια, μηδέ το σπίτι έκανα, μηδέ τα κεραμίδια	От трудов праведных не наживешь палат каменных
Σαράντα χρόνια στο Πατριαρχείο και τον αρχιδιάκο δεν γνώρισε	Лесом шел, а дров не нашел
Σάρκα και οστά	Плоть и кровь
Σάρκας εκ της σαρκός	Плоть от плоти
Σε δίδαξα να κολυμπάς και θέλεις να με πνίξεις	Я его калачом, а он меня в спину кирпичом
Σ' ένα τηγάνι τηγανιζόμαστε - Σ' ένα καζάνι βράζουμε (κι έναν πόνο λέμε)	Все мы под Богом ходим - Судьба у нас одна
Σ' έναν δίνουν και δεν παίρνει, άλλον δέρνουν και δεν φεύγει	Дают – бери, бьют – беги
Σε τάβλα που δεν έστρωσες το χέρι μην απλώνεις	На чужой каравай рот не разевай

Σκαλίζοντας, η κότα βγάζει τα μάτια της	Что копал, в то и сам попал - За что боролись, на то и напоролись
Σου ξέφυγε μια κουβέντα, πίσω δεν γυρίζει - Λόγο και πέτρα έριξες, δε θα το ξαναπιάς - Ο λόγος όταν ειπωθεί, δεν μπορεί να μαζευτεί	Слово не воробей, вылетит – не поймаешь
Σπεύδε βραδέως - Αγάλι-αγάλι πας μακριά - Όποιος πάει αργά, φτάνει γρήγορα	Тише едешь – дальше будешь - Скорость нужна, а поспешность вредна
Σπίτι μου, σπιτάκι μου, και σπιτοκαλυβάκι μου	В гостях хорошо, а дома лучше - Своя хижина лучше чужих хором
Σπίτι χωρίς νοικοκυρά είναι εκκλησιά χωρίς παπά	Без хозяина дом сирота
Σπουδαία τα λάχανα! - Σιγά το πολυέλαιο	Подумаешь, важность! - Ну и что?
Στα καλά καθούμενα (στεκούμενα)	Ни с того, ни с сего
Στα καταστραμμένα υποστατικά ευχή δεν πιάνει	Слезами горю не поможешь
Στάλα με στάλα το νερό και το μάρμαρο τρυπάει	Вода по капле и камень точит
Στα σαράντα του πισσίτη άλλος μπαίνει μες' στο σπίτι	Сорок дней как стала вдовой, а уж в доме есть другой

- Στις εννιά του μακαρίτη άλλος μπαίνει μες' στο σπίτι	
Στερνή μου γνώση να σ' είχα πρώτα	Если б знал, где упал, солону подстелил бы - Знал бы прикуп, жил бы в Сочи - Хорошая мысля приходит опосля
Στην αναβροχιά καλό και το χαλάζι - Όποιος δεν έχει μαυρομάτα, φιλεί και τσιμπλόματα	На безрыбье и рак рыба, на безлюдье и Фома дворянин
Στη βράση του κολλάει το σίδερο - Το σίδερο ζεστό χτυπιέται	Куй железо, пока горячо
Στη δυστυχία γνωρίζονται οι φίλοι - Ο καλός ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται	Друзья познаются в беде
Στην έλλειψη τσιγαρόχαρτου καλό και στρατσόχαρτο - Καβαλικεύω γάιδαρο ώσπου να βρω άλογο	За неимением гербовой пишут на простой
Στο άψε σβήσε	В два счета
Στον κάτω κόσμο οι μισεμένοι και στον απάνω ό,τι μένει	Мертвый в гробе мирно спи, жизнью пользуйся живущий

Στο τραπέζι είχε και του πουλιού το γάλα	Стол ломится от яств
Στου διαβόλου την άκρη (τη μάνα)	У черта на куличках
Στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα	Как об стенку горох
Στους δυο τρίτος δεν χωρά	Третий лишний
Στο χτυπημένο σκυλί αρκεί να δείξεις το ραβδί	Пуганая ворона куста боится - Кого медведь драл, тот и пня боится
Στραβός βελόνα γύρευε μέσα στον αχερώνα - Ψύλλους στ' άχυρα γυρεύω	Искать иголку в стоге сена
Συν Αθηνά και χείρα κίνει	На Бога надейся, а сам не плошай - Афине молись, а сам шевелись
Συν γυναίξί και τέκνοις	Всем скопом
Σφάζει με το βαμβάκι	Мягко стелет, да жестко спать
Σφαίρα είναι ο κόσμος και γυρίζει	Колесо Фортуны переменчиво
Σώοι και αβλαβείς	Целы и невредимы

Τα άδεια βαρέλια κάνουν πιο πολύ θόρυβο	Пустая бочка громче гремит
Τα άτια λακτίζουν, τα γαιδούρια πληρώνουν	Паны дерутся, а у холопов чубы трещат
Τα βάσανα αλλάζουν, μα δε σώνονται	Наше счастье – дождь да ненастье
Τα γινόμενα ουκ απογίνονται - Ό,τι έγινε, δεν απογίνεται	Пережитого не пережить, прошедшего не воротить - Что сделано, то сделано
Τα γράμματα είναι καλά, μα να 'χεις νου και γνώση	Не штука наука, а штука – разум
Τα γραμμένα απόγραφα δεν γίνονται	Написано пером – не вырубишь топором
Τα δανεικά ρούχα ξεστασιά δεν πιάνουν	Чужая одёжа – не надёжа
Τα εν οίκω μη εν δήμω	Не выносить сор из избы
Τα έρημα τα ξένα	Проклятая чужбина
Τα ίδια, Παντελάκη μου, τα ίδια, Παντελή μου - Τα ίδια της συχωρεμένης	Опять за рыбу деньги - Опять одно и те же
Τα καλά μαντάτα βαδίζουν, τα κακά τρέχουν - Οι κακές ειδήσεις είναι ταχύτερες των καλών	Дурные вести бегут, хорошие плетутся, прихрамывая

Τα κάνω άνω κάτω	Перевернуть вверх дном
Τα κάνω γυαλιά-καρφιά	Не оставить камня на камне
Τα κάνω θάλασσα (μούσκεμα, σαλάτα)	Все испортить, все перепутать
Τα μισά της χιλιάδας είναι πεντακόσια	Дважды два – четыре
Τα παθήματα γίνονται μαθήματα - Ο παθός μαθός	На ошибках учатся
Τα πάντα ρει	Все течет, все меняется
Τα σιγανά ποτάμια να φοβάσαι - Απ' το σιγανό ποτάμι ψηλά τα ρούχα σου	В тихом омуте черти водятся
Τα σκάγια παίρνουν και τους αθώους	Лес рубят – щепки летят
Τα σκυλιά γαβγίζουν, το караβάνι περνά - Άνεμος που δεν μποδίζει, άφησέ τον κι ας βουίζει	Собаки лают, а караван идет - Собака лает, ветер носит
Τα σύκα σύκα και η σκάφη	Называть вещи своими именами
Τα ψάρια στο γιαλό και το τηγάκι στη φωτιά	Делить шкуру неубитого медведя
Τέλος καλό, όλα καλά	Конец – делу венец - Все хорошо, что хорошо кончается

Τέρατα και σημεία	Чудеса в решете
Τέτοιος φίλος, τέτοια πίτα	Каковы дружки, таковы и пирожки
Τέχνη θέλει το πριόνι, κι όποιος το κρατά, ιδρώνει	Пилить пилой – гнуться спиной
Τη γλιτώνω φτηνά - Βγαίνω λάδι	Выходить сухим из воды
Της κοντής ψωλής το μαλλί της φταιει	На зеркало неча пенять, коли рожа крива - Зеркало не виновато, коли рожа кривовата
Της νύχτας τα καμώματα τα βλέπει η μέρα και γελά	Утро вечера мудренее
Της Παρασκευής τα γέλια, του Σαββάτου κλάματα	Рано пташечка запела, как бы кошечка не съела
Τι δε ρίχνει ο ουρανός και δεν το καταπίνει η γη	Человек ко всему привыкает, на свете все бывает
Το αίμα νερό δε γίνεται	Кровь людская не водица, не давай крови пролиться
Το' βαλα στα πόδια - Το' σκασα	Удрал - Рвать когти
Το βουνό κοιλοπονούσε κι έναν ποντικό γεννούσε	Гора родиламышь
Το γέριко το βόδι πάντα ίσια ζευγαρώνει	Старый конь борозды не портит

Το γινάτι βγάζει μάτι	Упрямство до добра не доводит
Το γοργόν και χάριν έχει	Чем скорее, тем лучше
Το γρήγορο και το καλό δεν παν μαζί τα δυο	Скоро, да не споро - Наскоро делать – переделывать
Το δανεισμένο παει γελώντας και γυρίζει κλαίοντας	Не хитро занять, хитро отдать - Берешь чужие, а отдаешь – то свои - Долг не ревет, а спать не дает - Легко занять, да трудно отдать - Не думай, как бы взять, а думай, как бы отдать
Το δέντρο κρύβει το δάσος	За деревьями не видно леса
Το ένα χέρι νίβει το άλλο και τα δυο το πρόσωπο	Рука руку моет, плут плута кроет
Το έξυπνο (πονηρό) πουλί απ' τη μύτη πιάνεται	На всякого мудреца довольно простоты - Сколько хитрец не хитрил, а в капкан угодил
Το έξω τ' αβγού και το μέσα της ελιάς	На те, небоже (убоже), что нам негоже
Το κακό σκυλί ψόφο δεν έχει	Злые люди два века живут
Το καλό το παλικάρι ξέρει κι άλλο μονοπάτι	Доброму молодцу все по плечу

Το κάστανο βγήκε απ' το τσουφλί του κι είπε: «Φτου! Κι από που βγήκα!»	Залез в богатство, забыл и братство
Το λύκο τον τρέφουν τα πόδια	Волка ноги кормят
Το μάτι δειλό, μα το χέρι τολμηρό - Τα μάτια φοβούνται τη δουλειά, μα τα χέρια όχι	Глаза боятся, а руки делают
Το μαχαίρι και τη φωτιά μην τα πολυσκαλίζεις	Тем не играют, от чего умирают
Το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρό	Кто кого сможет, тот того и гложет
Το μήλο (το σύκο) πέφτει κάτω απ' τη μηλιά (απ' τη συκιά) - Κατά μάνα, κατά τάτα (κύρη) έλθει γιος και θυγατέρα	Яблоко от яблоньки недалеко падает - Каковы родители, таковы и детки
Το μήνα που δεν έχει Σάββατο	После дождичка в четверг
Το μυαλό σου και μια λίρα και του μπογιατζή ο κόπανος	Чья бы корова мычала, а твоя бы молчала - Мели Емеля, твоя неделя - Не болтай чепухи
Τον αγαπάει σαν το φίδι στον κόρφο του	Любит, как собака палку
Τον αδιάντροπο τον έφτυναν κι εκείνος έλεγε: «Βρέχει!»	Ему плюнули в глаза, а он: «Божья роса!»

Τον Αράπη κι αν λευκάνεις, κόπο και σαπούνι χάνεις - Τον Αράπη σαπουνίζεις, το σαπούνι χαραμίζεις - Το σπανό κι αν τον ξυρίζεις, όπως είν' θα τον αφήσεις - Χάνεις κόπο και σαπούνι, σαпουνίζοντας γουρούνι	Черного кобеля не отмоешь добела
Τον έχει σήκω σήκω, κάτσε κάτσε - Τον έχει σαν πιόνι	Держать под каблуком
Τον έχει στο μάτι	Иметь на кого-либо зуб
Τον κακό τον άνθρωπο ο Θεός δεν τον αφήνει ασημείωτο	Бог шельму метит
Τον κόλο σου άμα βάλεις μάγειρα, σκατά θα μαγειρεύει	Кто что умеет, тот то и делает - У всякого свое уменье
Τον παίζει στα δάχτυλα - Σε ξέρω σαν την παλάμη του χεριού μου - Τον ξέρω απ' έξω και ανακατωτά	Знать, как свои пять пальцев
Τον τρώει με τα μάτια	Положить глаз
Το παιδί είναι το στόμα της αλήθειας	Устами младенца глаголет истина
Το πεπρωμένον φυγείν αδύνατον - Που γράφ' ο Θεός ξεβράκωτος, ποτέ βρακί δεν έχει	От судьбы не уйдешь - Чему быть, того не миновать

Το πολύ το «Κύριε, ελέησον!» το βαριέται και ο Θεός (ο παπάς)	Слишком много не здорово
Το ραβδί έχει δυο άκρες	Палка о двух концах
Το ράσο δεν κάνει τον παπά	Не всяк, кто в сутане, монах
Το σήμερα είναι νωρίς, τ' αύριο αργά θα είναι	Часом опоздано – годом не наверстаешь
Το σκύλο κάμε σύντεκνο και το ραβδί σου βάστα	Собаку ласкай, но палку не бросай
Το σουβλί στο σακί δεν κρύβεται - Δεν κρύβεται η βελόνα στο σακί - Τα λεπτά και η ψώρα δεν κρύβονται	Шила в мешке не утаишь
Το στόμα του στάζει μέλι	Медоточивые речи
Το σφυρί χτυπά τ' αμόνι κι η δουλειά μας δυναμώνει	Воля и труд дивные всходы дают
Το σωστό είναι να λες πάντα την αλήθεια	Доброе дело правду говорить смело
Του ξιναριού το χέρι είναι από μάλαμα	У матушки – сошки золотые рожки
Τους βάζω όλους σ' ένα τσουβάλι	Стричь всех под одну гребенку
Του χοίρου το μαλλί δεν γίνεται μετάξι	Горбатого могила исправит

Το χρήμα γεννάει το χρήμα - Ο βιός παει στο βιό - Τα χρήματα παν με τα χρήματα	Деньги к деньгам - Деньга деньгу наживает
Του δίνω το πανί	Скатертью дорожка
Του ενός του καине τα γένια κι ο άλλος λееι: «Δως μου τη φωτιά σου»	Люди едут тушить, а он портяночки сушить
Του τσαγκάρη τη γυναίκα ξυπόλητη την είδαμε	Сапожник без сапог
Του ψεύτη λόγους σαν ακούς, τους όρκους του πιστεύεις, στη θάλασσα πιάνεις λαγούς και στη στεριά ψαρεύεις	Не верь чужим речам, а верь своим глазам
Το ψάρι βρωμάει απ' το κεφάλι	Рыба гниет с головы
Το ψέμα έχει κοντά ποδάρια	У лжи короткие ноги
Τρόπος του λέγειν	Пустая болтовня
Τρώγε, για να ζεις και μη ζεις, για να τρως	Мы едим, чтобы жить, а не живем, чтобы есть
Τρώγοντας έρχεται η όρεξη	Аппетит приходит во время еды
Τρώγω της χρονιάς	Иметь большие неприятности
Τρώγω τρόχαλο και χαλινάρι	Пройти огонь, воду и медные трубы

Τρών τ' αλεύρι τα ποντίκια, τρών κι οι γάτες τα ποντίκια	Дерет коза лозу, а волк козу
Τών φρονίμων τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν - Άναβε το λυχνάρι σου προτού σε πιάσει η νύχτα - Αν δε θέλεις να πεινάς, τη δουλειά να μην ξεχνάς - Μην περιμένεις να διψάσεις για να φέρεις νερό - Όποιος έχει νου και γνώση, πριν πεινάσει θα ζυμώσει - Σήκωσε τα μπατζάκια σου προτού δεις το ποτάμι	Готовь сани летом, а телегу зимой
Τώρα που μπήκες στο χορό θα χορέψεις	Назвался груздем – полезай в кузов

Υ

Υπογράφω εν λευκώ	Давать карт-бланш
-------------------	-------------------

Φ

Φάγαμε ψωμί κι αλάτι	Друга узнать – вместе пуд соли съесть
Φασούλι-φασούλι γεμίζει το σακούλι - Σταλαματιά-σταλαματιά γεμίζει η στάμνα η πλατιά	Κυρочка по зернышку клюет и сыта бывает - Из крошек – кучка, из капель – море - С миру по нитке – голому рубаша - Собирай по ягодке – наберешь кузовок
Φέρνουν, ξέρεις, όλοι οι δρόμοι στην επτάλοφη τη Ρώμη	Все дороги ведут в Рим
Φεύγει ο γάτος, χορεύουν τα ποντίκια	Кот из дома – мыши в пляс
Φίλος μεν ο Πλάτων, φίλτατη δε η αλήθεια	Платон мне друг, но истина дороже
Φοβού τους Δαναούς και δώρα φέροντας	Бойся Данайцев и дары приносящих
Φτωχός σαν τον Ιώβ - Άνθρωπος που δεν έχει βρακί να φορέσει	Гол, как сокол - Беден, как церковная мышь
Φυλάγω σαν κόρη οφθαλμού	Беречь как зеницу ока
Φυλάτε τον άσπρο παρά για τη μαύρη μέρα	Береги копейку про черный день
Φωνή βοώντας εν την έρημο	Глас вопиющего в пустыне

Χ

Χέστηκε η φοράδα στ' αλώνι	Эка невидаль!
Χίλια λόγια, ένα άσπρο	Зря болтать – только время тратить
Χόρευε, κυρά, και σειού, μα έχε κι έννοια του σπιτιού	Гулять, хозяйюшка, гуляй, а про дом не забывай
Χρόνια και ζαμάνια!	Сколько лет, сколько зим!
Χύθηκε τα λάδι μας μες στο τηγάνι μας	Не было бы счастья, да несчастье помогло
Χωρίς του Θεού βουλή ούτε στο βρόχι το πουλί	Без воли Божьей и волос с головы не упадет

Ψ

Ψωμί δεν έχουμε και λάχανα αγοράζουμε - Ψωμί δεν έχουμε, ραπανάκια για την όρεξη (γυρεύουμε)	Ест орехи, а на зипуне прорехи
Ψωριάρικο πρόβατο χαλά όλο το κοπάδι	Паршивая овца все стадо портит

ГРЕЧЕСКИЕ ПОСЛОВИЦЫ И ПОГОВОРКИ,
НЕ ИМЕЮЩИЕ РУССКОГО АНАЛОГА

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΚΑΙ ΓΝΩΜΙΚΑ
ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΡΩΣΙΚΟ ΙΣΟΔΥΝΑΜΟ

Δυο Ρωμιοί, τρία κουμάντα

Έχω ένα μυαλό κι αυτό ρωμαίικο

Η ψευτιά και η κλεψιά είναι μάνα και ανιψιά

Και τα μεταξωτά βράκια 'πιδέξιους κώλους θένε

Κάθε θάμα τρίμερο και το μεγάλο τέσσερα

Καλύτερα μαύρο χαβιάρι με άσπρο ψωμί,
παρά κόκκινο χαβιάρι με μαύρο ψωμί

Μήτε με τους άγιους να τα βάλεις, μήτε με τους τρελούς

Μήνα που δεν έχει ρο, βάλε στο κρασί νερό

- Όσοι μήνες έχουν ρο, το κρασί δεν θέλει νερό

Οι μικροί ν' ακούνε τους γονείς, τους νόμους οι μεγάλοι

Ο κάλπικος παράς δεν χάνεται ποτέ

Ο λόγος σου με χόρτασε, και το φαί σου παρ' το

Όσο πιο πολλοί οι νόμοι, πιο πολλοί οι αστυνόμοι

Όχι αυγό, κροκό

Ρωμιών καυγάς, Τούρκων χαλβάς

Σκόρδο και νερό κάνει τον άνθρωπο γερό

Το ξύλο βγήκε απ' το παράδεισο

Φωνάζει ο κλέφτης να φύγει (να φοβηθεί) ο νοικοκύρης

ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ – ΟΙΩΝΟΙ

Ιανουάριος

- Γενάρη μήνα κλάδευε και μη ρωτάς φεγγάρι
- Κότα, πίτα το Γενάρη και παπί τον Αλωνάρη
- Χιόνι πέφτει το Γενάρη, τι χαρά τον Αλωνάρη
- Χιόνισ', έβρεξε ο Γενάρης, όλοι οι μύλοι μας θ' αλέσουν

(Αλωνάρης – Ιούλης)

Φεβρουάριος

- Είπαν του Φλεβάρη να βρέξει, ξέχασε να σταματήσει
- Ζεστός Φλεβάρης, το Πάσχα κρύο
- Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίσει καλοκαίρι θα μυρίσει
- Το χιόνι του Φλεβάρη βάνει στάρι στο κελάρι
- Φλεβάρης Κουτσοφλέβαρος και του τσαπιού ο μήνας

Μάρτιος

- Από Μάρτη καλοκαίρι κι από Αύγουστο χειμώνα
- Κόψε ξύλα για το Μάρτη, να μην κάψεις τα παλούκια
- Μάρτης γδάρτης και κακός παλουκοκαύτης
- Μάρτης έβρεχε, θεριστής χαιρόταν
- Μάρτης κλαψής, θεριστής χαρούμενος
- Ο Μάρτης ο παλουκοθραύστης
- Σαν βρέξει ο Μάρτης μια φορά κι ο Απρίλης άλλη μια, θα ιδείς καρβέλια στρογγυλά, και πίτες και ψωμιά

(Θεριστής – Ιούνης)

Απρίλιος

- Αν βρέξει ο Απρίλης δυο νερά κι ο Μάης άλλο ένα, χαρά σ' εκείνο το γεωργό που' χει πολλά σπαρμένα
- Αν βρέξει ο Απρίλης δώδεκα κι ο Μάης μια και φίνα, αξίζει τ' αλαφόπουλο μ' όλη την αλαφίνα
- Απρίλης με λουλούδια και Μάης με τα ρόδα
- Απρίλης με τα λουλούδια και τα τρανά τα ψέματα
- Η βροχή τ' Απριλομάρτη μόνο τους ψαράδες βλάπτει
- Ο Απρίλης και ο Μάης πάντοτε κοντά στο θέρος

Μάιος

- Μάης άβρεχτος, Τρυγητής χαρούμενος
- Μάης άβροχος, χρονιά ευτυχισμένη
- Μάης με τα τριαντάφυλλα κι ο Ιούνης με τα μήλα
- Μεσ' στο Μάη μη φυτέψεις και την πρώτη μη δουλέψεις
- Το Μάη κουκιά και τον Αύγουστο σταφύλια

(Τρυγητής – Σεπτέμβρης)

Ιούνιος

- Τον Ιούνη αφήνουν το δρεπάνι και σπέρνουν το ραπάνι

Ιούλιος

- Τον Ιούλη και οι γριές κάνουν ξετσιπωσιές

Αύγουστος

- Αύγουστε, καλέ μου μήνα, να 'σουν δυο φορές το χρόνο
- Αύγουστος άβροχος, μούτσος αμέτρητος
- Κάθε πράγμα στον καιρό του, κι ο κολιός τον Αύγουστο
- Μακάρι σαν τον Αύγουστο να 'ταν οι μήνες όλοι
- Ο Αύγουστος επάτησε, η άκρα του χειμώνα
- Τον Αύγουστο τον χαιρόνται οπ' έχουν να τρυγήσουν

Σεπτέμβριος

- Το Σεπτέμβρη στάρι σπείρε και σε πανηγύρι σύρε
- Το Σεπτέμβρη τα σταφύλια, τον Οκτώβρη τα κουδούνια
- Του Σεπτέμβρη οι βροχές πολλά κακά μάς φέρνουν

Οκτώβριος

- Οκτώβρης και δεν έσπειρες, οκτώ σωρούς δεν έκανες
- Το οκτωβριανό το λάδι άλλος μήνας δεν το βγάνει

Νοέμβριος

- Νοέμβρη οργώματα κι ελιές, δεν απολείπουν οι δουλειές
- Το Νοέμβρη κρύο κάνει κι η φωτιά θα με ζεστάνει
- Το Νοέμβρη μήνα σπείρε

Δεκέμβριος

- Το Νοέμβρη και Δεκέμβρη φύτευε καταβολάδες
- Δεκέμβρης Χριστού Γέννηση και ο καλός μας χρόνος
- Χιόνι του Δεκεμβρίου, χρυσάφι του καλοκαιριού

ЧАСТЬ II – ΜΕΡΟΣ Β΄

Α

Аппетит приходит во время еды	Τρώγοντας έρχεται η όρεξη
-------------------------------	---------------------------

Β

Бедному жениться – ночь коротка	Ήθελε φτωχός να παντρευτεί και νύχτα δε βρέθηκε - Άτυχος πάει να πνιγεί, στερεύουν τα πηγάδια
Бедность не порок	Η φτώχεια δεν είναι ντροπή
Без воли Божьей и волос с головы не упадет	Χωρίς του Θεού βουλή ούτε στο βρόχι το πουλί
Безделье – мать всех пороков	Αργία μήτηρ πάσης (εστί) κακίας - Η αργία γεννάει κάθε αμαρτία
Без денег человек бездельник	Έχεις χρήματα, έχεις πατήματα
Без меня меня женили	Κάνω λογαριασμό χωρίς τον ξενοδόχο
Без наук как без рук - Человек неученый – что топор неточеный	Άνθρωπος αγράμματος, ξύλο απελέκητο

Без поджога и дрова не горят	Ακάλεστη δεν έρχεται η αρρώστια
Без расчета жить – себя губить	Όποιος βγάνει και δεν βάνει, γρήγορα τον πάτο φτάνει
Без топора не плотник, без иглы не портной	Βελόνα και κλωστή κάνουν ράφταινα σωστή
Без труда не выловишь и рыбку из пруда - Любишь кататься, люби и саночки возить - Не разгрызешь ореха, не съешь ядра - Чтобы рыбку съесть, надо в воду влезть	Αν δεν σπάσεις το κόκαλο, δεν τρώς μεδούλι - Αν δεν βραχείς ως το λαϊμό, δεν θα φας ψάρι - Βρέξε πόδια (κώλο) να φας μπαρμπούνια (ψάρι)
Без хозяина дом сирота	Σπίτι χωρίς νοικοκυρά είναι εκκλησιά χωρίς παπά
Береги копейку про черный день	Φυλάτε τον άσπρο παρά για τη μαύρη μέρα
Береги честь пуще глаза своего	Κάλλιο να σου βγει το μάτι, παρά τ' όνομα
Беречь как зеницу ока	Φυλάγω σαν κόρη οφθαλμού
Береженного Бог бережет	Όποιος φυλάει τα ρούχα του, έχει τα μισά
Богатому – как хочется, а бедному – как можется	Ο φτωχός κάνει ό,τι μπορεί, κι ο πλούσιος ό,τι θέλει

Бог тому дает, кто правдой живет	Λέγε πάντα την αλήθεια, να 'χεις το Θεό βοήθεια
Бог шельму метит	Τον κακό τον άνθρωπο ο Θεός δεν τον αφήνει ασημείωτο
Бойся Данайцев и дары приносящих	Φοβού τους Δαναούς και δώρα φέροντας
Болезнь входит пудами, а выходит золотниками	Η αρρώστια μπαίνει με το σακί και βγαίνει με τη βελόνα
Больше дела, меньше слов - В многословии не без пустословия	Πολλά λόγια είναι φτώχεια - Γάλα πολύ, λίγο τυρί
Большому кораблю большое плавание	Μεγάλο καράβι, μεγάλες φουρτούνες
Будь что будет	Ό,τι βρέξει, ας κατεβάσει
Бывает и у девушки муж умирает - Всяко бывает: и архиерей женится	Όλα γίνονται ως και του σπανού τα γένια (...μόνο του σπανού τα γένια δεν γίνονται)

Βαλить с больной головы на здоровую	Αντί να τρίζει τ' αμάξι, τρίζει ο αμαξάς - Φταιει ο γάιδαρος και χτυπούν το σαμάρι
В глаза ласкает, а за глаза лаёт - В глаза любит, а за глаза губит	Μ προς φίλος και πίσω σκύλος
В гостях хорошо, а дома лучше - Своя хижина лучше чужих хором	Σπίτι μου, σπιτάκι μου και σπιτοκαλυβάκι μου
В два счета	Στο άψε σβήσε
В доме повешенного не говорят о веревке	Δε μιλάνε για σκοινί στο σπίτι του κρεμασμένου
В единении сила	Η δύναμη βρίσκεται στην ένωση και ο κίνδυνος στο χωρισμό
Век живи – век учись	Γηράσκω αεί διδασκόμενος - Δε με μέλει πως γερνάω, όσο ζω μαθαίνω
Верный друг лучше сотни слуг - Не имей сто рублей, а имей сто друзей	Όποιος βρήκε φίλο αληθινό, βρήκε μεγάλο θησαυρό
В здоровом теле здоровый дух	Νους υγιής εν σώματι υγιεί

Взялся за гуж, не говори, что не дюж	Όποιος μπαίνει στο χορό, θα πρέπει να χορέψει - Όποιος μπει στο λουτρό, θα ιδρώσει
Видит око, да зуб неймет	Όσα δεν φτάνει η αλεπού, τα κάνει κρεμαστάρια - Φάτε μάτια ψάρια κι η κοιλιά περιδρομο
В мгновение ока	Εν ριπή οφθαλμού
Вместе тесно, а врозь скучно	Αντάμα δε μοιάζουμε και η χωρισιά κακή είναι - Μαζί δεν κάνουμε και χώρια δεν μπορούμε
Внешность обманчива	Άλλο είναι η θεωρία κι άλλο είναι η καρδιά
Вносить свою лепту	Προσφέρω τον όβολό μου
В огороде бузина, а в Киеве дядька - Ни к селу, ни к городу	Από την Πόλη έρχομαι και στην κορυφή κανέλα, και βγάξω το καπέλο (να βγάλω τα παπούτσια) μου να μη βραχεί ομπρέλα - Παρ' τονε στο γάμο σου να σου πει και του χρόνου
Вода по капле и камень точит	Στάλα με στάλα το νερό και το μάρμαρο τρυπάει
В одно ухо влетает, в другое вылетает	Από το ένα αυτί μπαίνει κι από το άλλο βγαίνει
Волка ноги кормят	Το λύκο τον τρέφουν τα πόδια

Волк каждый год линяет, да обычай не меняет	Ο λύκος κι αν γέρασε κι άλλαξε μαλλί του, ούτε την γνώμην άλλαξε, ούτε την κεφαλή του
Волков бояться – в лес не ходить	Όποιος φοβάται τον λύκο, ας μην πάει στο δάσος
Волос долог, да ум короткий	Μακριά μαλλιά, λίγη γνώση
Воля и труд дивные всходы дают	Το σφυρί χτυπά τ' αμόνι κι η δουλειά μας δυναμώνει
Вор думает, что все на свете воры - Злой не верит, что есть добрые люди	Μια αλεπού κουτσουνόρα όλες τις θέλει κουτσουνόρες
Ворона за море летала, да вороной и вернулась, а ума не стало - Глупый и в Киеве разума не купит	Η μαύρη η κουρούνα και στην Άσπρη θάλασσα πήγε, πάλι μαύρο αβγό έκανε
Ворон ворону глаз не выклюет	Κόρακας κοράκου μάτι δε βγάζει - Ο λύκος λύκο δεν τρωει
В поте лица	Εν ιδρώτι του προσώπου μου
Времени не поворотишь - Время деньги дает, а на деньги время не купишь - Крупицу золота можно найти, крупницу времени – никогда	Κάθε στιγμή που χάνεται, πίσω δεν ξαναπιάνεται - Ο χρόνος που περνάει, πίσω δεν γυρνάει - Χαμένος χρόνος δεν ξαναβρίσκεται
Время лучший лекарь - Время лечит	Ο χρόνος απάσης εστί οργής φάρμακον

	- Ο καιρός είναι γιατρός
Все дороги ведут в Рим	Φέρνουν, ξέρεις, όλοι οι δρόμοι στην επτάλοφη τη Ρώμη
Все вместе, а шелудивый врозь	Όλοι-όλοι αντάμα κι ο ψωριάρης χώρια
Все мы под Богом ходим - Судьба у нас одна	Σ' ένα τηγάνι τηγανίζομαστε - Σ' ένα καζάνι βράζουμε (κι έναν πόνο λέμε)
Всем скопом	Συν γυναιξί και τέκνοις
В семье не без урода	Κάθε οικογένεια έχει και μαύρο πουλί - Δάσος χωρίς στραβό δέντρο δεν γίνεται - Κάθε κοπάδι έχει κι ένα ψωραλέο πρόβατο
Все испортить, все перепутать	Τα κάνω θάλασσα (μούσκεμα, σαλάτα)
Все как по маслу	Όλα του πάνε δεξιά
Все наперекосяк	Όλα του πάνε στραβά
Все течет, все меняется	Τα πάντα ρει
Все хорошо в меру	Παν μέτρον άριστον
Все, что спрятал, то пропало; все, что отдал, то твое	Ότι δίνεις με το χέρι σου, αυτό 'ναι δικό σου - Όποιος δίνει, το βρίσκει μπροστά του

Всяк крестится, не всяк молится	Δεν είναι όλοι ευσεβείς που παν στην εκκλησία
Всяк кулик свое болото хвалит - Хотя дитя криво, да матери мило	Η μαϊμού το παιδί της αγγελόπουλο κράζει
Всякому овощу свое время - Всему свое время - Дорога ложка к обеду, а красное яичко во Христов день	Καιρός παντί πράγματι - Κάθε πράγμα στον καιρό του και αβγά κόκκινα το Πάσχα
Всяк по-своему с ума сходит	Ο καθένας με την τρέλα του και αυτός με την ομπρέλα του - Ο καθένας με τις λόξεις του
Всяк сверчок знай свой шесток	Αν είσαι και παπάς με την αράδα σου θα πας
В тихом омуте черти водятся	Τα σιγανά ποτάμια να φοβάσαι - Απ' το σιγανό ποτάμι ψηλά τα ρούχα σου
В чужом глазу соломинку замечаем, а в своем бревна не видим	Διυλίζει τον κώνωπα και καταπίνει την κάμηλον
Вынь да положь	Άντρα θέλω, τώρα τότε θέλω
Высоко поднялся, да низко опустился - Чем выше летаешь, тем большее падать	Πολύ περηφανεύεται, γρήγορα ταπεινώνεται - Όποιος πολύ υψώνεται, γρήγορα ταπεινώνεται
Выходить из себя	Βγαίνω από τα ρούχα μου

	- Γίνομαι έξαλλος - Γίνομαι έξω φρενών
Выходить сухим из воды	Τη γλιτώνω φτηνά - Βγαίνω λάδι

Γ

Где растяпа да тетеря, там не прибыль, а потеря	Απ' αυτά σου κι απ' αυτά σου εμακρύνανε τ' αυτιά σου
Где силой не возьмешь, там хитрость на подмогу	Όπου δεν χωρεί η ανδρεία, έρχεται η πονηριά
Глаза боятся, а руки делают	Το μάτι δειλό, μα το χέρι τολμηρό - Τα μάτια φοβούνται τη δουλειά, μα τα χέρια όχι
Глаза – зеркало души	Δες μορφή και δες ψυχή
Глаза, как плошки, а не видят ни крошки	Άναψέ του το λύχνο να δει τον ήλιο
Глас вопиющего в пустыне	Φωνή βοώντας εν την έρημο
Глас народа – глас Божий	Βοή λαού, οργή Θεού
Говори мало, уходи быстро	Μίλα λίγο, φύγε γρήγορα
Год тих, а час лих	Όσα φέρνει η ώρα, δεν φέρνει ο χρόνος

Гол, как сокол - Беден, как церковная мышь	Φτωχός σαν τον Ιώβ - Άνθρωπος που δεν έχει βρακί να φορέσει
Голова болит — мигрень, работать лень, а поесть охота	Νά' χαμε να τρώγαμε και ρούχα να φορούμε, δουλειά να μην εκάναμε, μόνο να τραγουδούμε
Голод и волка из лесу гонит	Η πείνα βγάζει το λύκο από τα δάση
Голодной курице просо снится	Όποιος πεινάει, καρβέλια ονειρεύεται - Ο πεινασμένος βλέπει ψωμιά κι ο διψασμένος βρύσες, και ο ξυπόλητος θωρεί παπούτσια με τις μύτες - Όποιος διψά, βρύσες βλέπει στ' όνειρά του - Το νηστικό τ' орνίθι βλέπει στον ύπνο του καλαμπόκι
Голь на выдумки хитра	Η φτώχεια τέχνες κατεργάζεται - Απ' τη φτώχεια αναπηδάει η τέχνη - Πενιά τέχνας κατεργάζεται
Гора родила мышь	Το βουνό κοιλοπονούσε κι έναν ποντικό γεννούσε
Гора с горой не сходится, человек с человеком сойдется	Βουνό με βουνό δε σμίγει (οι άνθρωποι σμίγουν)
Горбатого могила исправит	Του χοίρου το μαλλί δεν γίνεται μετάξι

Готовь сани летом, а телегу зимой	Των φρονίμων τα παιδιά πριν πεινάσουν μαγειρεύουν - Άναβε το λυχνάρι σου προτού σε πιάσει η νύχτα - Αν δε θέλεις να πεινάς, τη δουλειά να μην ξεχνάς - Μην περιμένεις να διψάσεις για να φέρεις νερό - Όποιος έχει νου και γνώση, πριν πεινάσει θα ζυμώσει - Σήκωσε τα μπατζάκια σου προτού δεις το ποτάμι
Греться в лучах чужой славы	Κοντά στο βασιλικό ποτίζεται και η γλάστρα
Гречневая каша сама себя хвалит	Γιάννης κερνά και Γιάννης πίνει
Гром не грянет — мужик не перекрестится	Και η μάνα το παιδί της αν δεν κλάψει, δεν το θηλάζει
Гром среди ясного неба	Κεραυνός εν αιθρία
Гулять, хозяйюшка, гуляй, а про дом не забывай	Χόρευε, κυρά, και σειού, μα έχε κι έννοια του σπιτιού

Давать карт-бланш	Υπογράφω εν λευκώ
Дай воли на палец, всю руку откусят	Αν δώσεις το δάχτυλο, σου παίρνουν και το χέρι
Дайте попить, а то есть так хочется, что и переночевать негде	Και τούτο να μου δίνεις, κι εκείνο να σου παίρνω, κι αυτό να μου χαρίζεις - Δως εμέ και του παιδιού μου κι ο άνδρας μου στην πόρτα
Дали вина, так и стал без ума	Όταν κάνει την εμφάνισή του το κρασί, εξαφανίζεται η φρονιμάδα
Дареному коню в зубы не смотрят	Κάποιου χάριζαν γάιδαρο κι αυτός κοίταζε τ' αυτιά του (τον κοίταζε στα δόντια)
Дареный уксус слаще меда	Ξίδι χάρισμα γλυκό σαν μέλι
Дают – бери, бьют – беги	Σ' έναν δίνουν και δεν παίρνει, άλλον δέρνουν και δεν φεύγει
Два арбуза под мышкой не унесешь	Δυο καρπούζια σε μια μασχάλη δε βαστούνται
Дважды два – четыре	Τα μισά της χιλιάδας είναι πεντακόσια
Два сапога пара - Водой не разольешь - Один другого стоит	Γύρισε (κύλησε) ο τέντζερης και βρήκε το καπάκι - (Είναι) κώλος και βρακί - Είναι νύχι και κρέας

Две женщины – базар, а три – уже ярмарка	Δώδεκα γυναίκες, δεκατέσσερις κουβέντες
Девяноста девяти до ста не хватает	Εννιά λείπονται ως τα δέκα
Делать, что в голову взбредет	Κάνω του κεφαλιού μου
Делить шкуру неубитого медведя	Τα ψάρια στο γιαλό και το τηγάνι στη φωτιά - Ακόμη δεν τον είδαμε, Γιάννη τον φωνάξαμε
Дело дрянь - Дела, как сажа бела	Λάσπη η δουλειά μας (σας...)
Дело мастера боится	Ο καλός ο καπετάνιος (καραβοκύρης) στη φουρτούνα φαίνεται - Η κάθε δουλειά θέλει το μάστορά της
Делу время, потехе час	Κατά τον καιρό και το χορό
Делу обучиться всегда пригодится	Μάθε τέχνη κι άστηνε και αν πεινάσεις πιάστηνε
Денег куры не клюют	Έχει παρά με ουρά
Деньги к деньгам - Деньга деньгу наживает	Το χρήμα γεννάει το χρήμα - Ο βίος παει στο βιό - Τα χρήματα παν με τα χρήματα
Дерет коза лозу, а волк – козу	Τρων τ' αλεύρι τα ποντίκια, τρων κι οι γάτες τα ποντίκια

Держать под каблуком	Τον έχει σήκω σήκω, κάτσε κάτσε - Τον έχει σαν πiónι
Держи голову в холоде, живот в голоде, а ноги в тепле	Έχε το πόδια σου ζεστά, την κεφαλή σου κρύα, το στομάχι σου αδειανό, γιατρού δε θα' χεις χρεία
Держи карман шире!	Κάμε καινούργια σακούλα να τα βάλεις!
Дитя не плачет – мать не разумеет	Αν δεν φωνάζει το μωρό, δεν το ταΐζει η μάνα του - Αν δεν κλάψει το παιδί, δεν του δίνουνε βυζί
Добрая слава дороже богатства - Хоть денег ни гроша, зато слава хороша	Η τιμή τιμή δεν έχει, και χαρά του (χαράς τον) που την έχει
Доброе дело правду говорить смело	Το σωστό είναι να λες πάντα την αλήθεια
Доброе слово человеку – что дождь в засуху - Доброе слово и кошке приятно	Ένας καλός λόγος θεραπεύει την καρδιά - Στον άρρωστο 'ναι ο γιατρός, στον πονεμένο ο λόγος
Доброму молодцу все по плечу	Το καλό το παλικάρι ξέρει κι άλλο μονοπάτι
Доводи начатое дело до конца	Όταν αρχίζεις μια δουλειά, μην την αφήνεις στα μισά
Долги до добра не доведут	Όποιος όλο χρεώνεται, κακό του ξημερώνεται

Долг платежом красен	Η χάρη θέλει αντίχαρη
Доход не живет без хлопот	Έννοιά έχει η αλεπού σα ζυγώνει στο κοτέτσι
Друга узнать – вместе пуд соли съестъ	Φάγαμε ψωμί κι αλάτι
Других не суди – на себя погляди	Κατακρίνεις; Θα κριθείς. Αναγέλας; Θα πάθεις
Дружба дружбой, а денежки врозь - Дружба дружбой, а табачок врозь	Καλοί λογαριασμοί κάνουν καλούς φίλους - Λογαριάσου με τον φίλο σου για να τον έχεις πάντα - Φιλία-φιλία και τα νιτερέσα χώρια
Дружба дружбой, а служба службой	Η παρέα-παρέα και η δουλειά- δουλειά - Φιλίαν-φιλιαν, καθήκον- καθήκον
Друзья познаются в беде	Στη δυστυχία γνωρίζονται οι φίλοι - Ο καλός ο φίλος στην ανάγκη φαίνεται
Друзья прямые – что братья родные - Не мил и свет, когда друга нет	Μπορεί κανείς να ζήσει χωρίς αδελφό, αλλ' όχι χωρίς φίλο
Дуракам закон не писан - Дураку, что большому чину, везде простор	Ο ζουρλός κι η εξουσία ό,τι θέλει κάνει

Дураков не сеют, не жнут, они сами растут	Ο αριθμός των ηλίθιων είναι άπειρος
Дурная голова ногам покоя не дает	Άσκοπος ο νους, διπλός ο κόπος - Όποιος δεν έχει μυαλό, έχει ποδάρια
Дурные вести бегут, хорошие плетутся, прихрамывая	Τα καλά μαντάτα βαδίζουν, τα κακά τρέχουν - Οι κακές ειδήσεις είναι ταχύτερες των καλών
Душа в пятки ушла	Πήγε η ψυχή μου στην κουλούρη - Πράσινους αγγέλους είδα

Ε

Его не уговоришь и ему не угодишь - Плохого человека ничем не уважишь	Για τον διεστραμμένο όλα κακά και ανάποδα
Единожды солгав, лгуном навеки стал - Кто вчера солгал, тому и завтра не поверят - Соврешь – не помрешь, да вперед не поверят	Ο ψεύτης δεν πιστεύεται κι όταν λειи την αλήθεια - Του ψεύτη το σπίτι κάηκε και κανείς δεν το πίστεψε
Ему плюнули в глаза, а он: «Божья роса!»	Τον αδιάντροπο τον έφτυναν κι εκείνος έλεγε: «Βρέχει!»

Ему разжуй и в рот положи - Ему дай яичко, да и облупленное - Некстати спесив: ему замеси да и в рот положи	Βρεγμένο το θέλει το παξιμάδι
Если б знал, где упал, солому подстелил бы - Знал бы прикуп, жил бы в Сочи - Хорошая мысля приходит опосля	Στερνή μου γνώση να σ' είχα πρώτη
Если сучка не захочет, кобель не вскочит	Άμα δεν κουνήσει η σκύλα την ουρά, δεν παν τα σκυλιά κοντά
Ест орехи, а на зипуне прорехи	Ψωμί δεν έχουμε και λάχανα αγοράζουμε - Ψωμί δεν έχουμε, ραπανάκια για την όρεξη (γυρεύουμε)
Есть в мошне, будет и в квашне	Άσπρα στο πουγγί, ψάρια στο βουνί
Ешь пирог с грибами, а язык держи за зубами	Μεγάλη μπουκιά φάγε, μεγάλο λόγο μη λες

Ж

Живи всяк своим умом - Говори мало, слушай много, а думай еще больше - Говори меньше — умнее будешь - Умный молчит, когда дурак ворчит	Λέγε λίγο με τους άλλους και πολλά με τον εαυτό σου - Άκου πολύ, μίλα λίγο, πίστευε ακόμα λιγότερα - Όσο λιγότερο μιλάς, τόσο πολύ ακούς - Πολλά ν' ακούς, λίγα να λες
Живи добрее, будешь всем милее	Όπου είναι τρόπος, είναι και τόπος
Живи разумом, так и лекаря не надобно	Γιατρός του εαυτού του καθένας πρέπει να είναι
Жизнь — плутовка, смерть — воровка	Κόσμε ψεύτη, χάρο κλέφτη
Жить — мучиться, а умирать не хочется	Και με τα χίλια βάσανα πάλι η ζωή γλυκιά 'ναι
Жить припеваючи - Кататься, как сыр в масле	Περνώ ζωή και κότα

3

Заводиться с пол оборота	Αρπάζομαι με το παραμικρό
За грехи родителей расплачиваются дети	Οι γονείς των τα δαμάσκηνα και τα παιδιά μουδιάζουν
За двумя зайцами погонишься, ни одного не поймаешь	Όποιος κυνηγάει δυο λαγούς, δεν πιάνει κανέναν - Όποιος ζητάει τα πολλά, χάνει και τα λίγα

За деревьями не видно леса	Το δέντρο κρύβει το δάσος
Задирать нос	Είναι ψηλομύτης
Задним умом крепок - Мужик задним умом крепок	Κάνει τον έξυπνο κατόπιν εορτής - Του Ρωμιού η γνώση ύστερα του 'ρχεται
Залез в богатство, забыл и братство	Το κάστανο βγήκε απ' το τσουφλί του κι είπε: «Φτου! Κι από που βγήκα!»
Замкнуться в себе	Κλείνομαι στον εαυτό μου και δεν ανοίγομαι σε κανέναν
За морем веселье, да чужое, у нас хоть тоска, да своя	Κάλλιο στον τόπο σου γυμνός, παρά στα ξένα στολισμένος
За неимением гербовой пишут на простой	Στην έλλειψη τσιγαρόχαρτου καλό και στρατσόχαρτο - Καβαλικεύω γαίδαρο ώσπου να βρω άλογο
Заставь дурака Богу молиться, он и лоб расшибет	Είπαν του τρελού ν' ανάψει φωτιά κι έκαψε τα ρούχα του - Είπαν του τρελού να χέσει κι αυτός έβγαλε τ' άντερά του
За труд не бьют, а награду дают	Η δουλειά ντροπή δεν έχει και χαρά στον που την έχει
За что боролся, на то и напоролся	Ήθελές τα κι έπαθές τα
За что купил, за то и продаю	Όπως το αγόρασα, έτσι και το πούλησα

Здоровье дороже денег - Деньги потерял – ничего не потерял, время потерял – много потерял, здоровье потерял – все потерял - Здоров будешь – все добудешь	Κάλλιο φτωχός υγιής, παρά πλούσιος άρρωστος - Κανένα αγαθό δεν έχει αξία άμα χάσεις την υγεία
Здоровье – лучшее богатство	Γεια μου, πλούτη μου
Зимой снега не выпросишь	Ούτε του αγγέλου του νερό δε δίνει - Αυγό αν πάρεις απ' αυτόν, κροκό δεν βρίσκεις μέσα - Δεν σου δίνει ούτε σκοινί να κρεμαστείς
Злые люди два века живут	Το κακό σκυλί ψόφο δεν έχει
Знает кошка, чье мясо съела	Όποιος σκάρωσε τη δουλειά, ξέρει τι έφτιαξε
Знать, как свои пять пальцев	Τον παίζει στα δάχτυλα - Σε ξέρω σαν την παλάμη του χεριού μου - Τον ξέρω απ' έξω και ανακατωτά
Знаю только то, что ничего не знаю	Εν οίδα ότι ουδέν οίδα
Зря болтать – только время терять	Χίλια λόγια, ένα άσπρο

И

И волки сыты, и овцы целы	Και την πίτα ολάκερη, και τον σκύλο χορτάτο - Και το σκύλο χορτάτο, και το ψωμί ακέριο - Κι ο λύκος χορτάτος, και τα πρόβατα σωστά
Иголкой колодца не выраешь	Γυρεύει με το βελόνι ν' ανοίξει πηγάδι
И дым отечества нам сладок и приятен - На чужой сторонushке рад своей воронushке	Παπούτσι απ' τον τόπο σου κι аς είναι μπαλωμένο
Из двух зол выбирают меньшее	Δυο κακών προκειμένων το μη χείρον βέλτιστον - Μεταξύ δυο κακών το μη χείρον βέλτιστον
Из грязи да в князи	Ο άβρακος браκί εφόρειе κάθε πάτημα το θώρειе
Из кулька в рогожку - Бежал от волка, а попал на медведя	Αп' το κακό στο χειρότερο - Έτρεξε να μη βραχεί κι έπεσε στο ποτάμι - Ξέφυγα τον κεραυνό κι έπεσα στην αστραπή
Из мухи делать слона	Ελέφαντα εκ μύγας ποιείν - Κάνω την τρίχα τριχιά - Κάνω το τοσουλάκι τόσο - Κάνω τον πετεινό βουβάλι
Из огня да в полымя	Από πέτρα σε λιθάρι

Из одного теста слеплены - Из одного металла льют медаль за бой, медаль за труд	Απ' το ίδιο ξύλο και σταυρό και φτυάρι
Из одной чашки кашу едим, одну лямку тянем	Ένα χορό χορεύουμε κι ένα τραγουδι λέμε
Имеешь корову, имей и подойник	Όποιος έχει τα γένια, έχει και τα χτένια
Иметь на кого-либо зуб	Τον έχει στο μάτι
Иметь большие неприятности	Τρώγω της χρονιάς
Имеющий уши да слышит	Ο έχων ότα ακούεν, ακούετο
И мое мое, и твое мое	Και το δικό μου δικό μου, και το δικό σου δικό μου - Τα δικά μου, δικά μου και τα δικά σου σιμισακά
Искать иголку в стоге сена	Στραβός βελόνα γύρευε μέσα στον αχερώνα - Ψύλλους στ' άχυρα γυρεύω
И смех, и грех	Είναι για να γελάς και να κλαις
Истинная правда	Αλήθεια κι' απαλήθεια
И у стен есть уши	Και οι τοίχοι έχουν αφτιά

Κ

Каждый льет воду на свою мельницу	Ο καθένας τραβάει το νερό στο μύλο του
Каждый сам кузнец своего счастья	Κάθε άνθρωπος είναι δημιουργός της τύχης του
Как аукнется, так и откликнется	Ο λόγος έχει και αντίλογο
Как веревочка не вейся, а конец будет - Сколько вору ни воровать, а тюрьмы не миновать	Μια του κλέφτη, δυο του κλέφτη, τρεις και την κακή του μέρα - Ο κλέφτης και ο ψεύτης τον πρώτο χρόνο χαίρονται
Каким был, таким и остался	Γιάννης πήγε, Γιάννης ήρθε
Как корове седло - Как зайцу стоп-кран	Γάιδaros με σέλα και τσομπάνος με ομπρέλα
Как об стенку горох	Στου κουφού την πόρτα όσο θέλεις βρόντα
Каков поп, таков и приход	Κατά το Μαστρογιάννη και τα κοπέλια του
Каковы дружки, таковы и пирожки	Τέτοιος φίλος, τέτοια πίτα
Как побитая собака	Σαν βρεγμένη γάτα
Как потопaeшь, так и полопаешь - Какие труды, такие и плоды	Θέλεις το τρανό χουλιári, πάρε και μεγάλο φτυári

Καρτεжная игра не доводит до добра	Όποιος αγαπάει τον άσσο, παει στο σπίτι χωρίς ράσο
Клин клином вышибают	Ο πάσσαλος με τον πάσσαλο βγαίνει
Когда рак на горе свистнет - Когда шука запоет и когда рак свиснет	Όταν ασπρίσει ο κόρακας και γίνει περιστέρι - Σαν βγάλει η απαλάμη μου τρίχες
Кого Бог хочет наказать, того лишает разума	Μωραίνει ο Κύριος αυτόν που θέλει ν' αφανίσει - Μωραίνει Κύριος ον βούλεται απωλέσας
Козел отпущения	Αποδιοπομπαίος τράγος
Колесо Фортуны переменчиво	Σφαίρα είναι ο κόσμος και γυρίζει
Кому поживется, у того и петух несется	Γεννάν και οι πετεινοί του
Кому суждено быть повешенным, тот не утонет	Όπου του μέλλει να πνιγεί, ποτέ του δεν πεθαίνει
Конец – делу венец - Все хорошо, что хорошо кончается	Τέλος καλό, όλα καλά
Копейка рубль бережет - Без копейки рубля не бывает - Из гроша рубли растут	Όποιος δεν οικονομεί τις πεντάρες, ποτέ του δεν θα φτιάξει λίρες - Λίγα και συχνά γεμίζουν τα πουγγιά - Μάζευε όταν μπορείς, για να έχεις όταν πρέπει

	- Μια δεκάρα οικονομημένη είναι μια δεκάρα κερδισμένη
Кот из дома – мыши в пляс	Φεύγει ο γάτος, χορεύουν τα ποντίκια
Красота требует жертв	Μπρος στα κάλλη, τι είναι ο πόνος;
Кровь людская не водица, не давай крови пролиться	Το αίμα νερό δε γίνεται
Кто без греха, первый брось камень	Ο αναμάρτητος πρώτος τον λίθον βαλέτω
Кто в лес, кто по дрова	Ο καθένας το χαβά του
Кто гнев свой одолеет, крепок бывает - Гнев плохой советчик - Не горячись: на черепе трещина будет - Не серчай: печенка лопнет	Όποιος πολύ θυμώνει, την υγεία του χαντακώνει
Кто горя не видал, тот и счастья не знавал - Тот здоровья не знает, кто болен не бывает	Αν δεν βρεις το χειρότερο, δεν εκτιμάς το καλύτερο - Όποιος δεν δοκιμάσει το πικρό, δεν εκτιμάει το γλυκό
Кто ж этого не хочет?	Ποιος στραβός δεν θέλει το φως του;
Кто ищет друга без изъяна, останется без друга	Αγάπα τον φίλο σου με το ζακόνι πω' χει

Кто кашу заварил, тот пусть и расхлебывает	Όποιος τα έσπειρε, ας τα θερίσει
Кто кого сможет, тот того и гложет	Το μεγάλο ψάρι τρωει το μικρό
Кто любит попа, а кто попадью	Άλλος αγαπάει τον παπά (τη μάνα) κι άλλος την παπαδιά (την κόρη)
Кто неправдой живет, того Бог убьет	Η αδικία δεν συγχωρείτε
Кто не работает, тот не ест	Αν ντρέπεσαι να δουλεύεις, να ντρέπεσαι και να τρως
Кто рано встает, тому Бог дает - Встанешь пораньше – шагнешь подальше - Долго спать – добра не видать - Долго спать – с долгом вставать - Заря деньгу дает - Кто поздно встает, у того хлеба не достает - Ранняя птичка червячка клюет, а поздняя и зерна не найдет - Раньше встанешь, тогда все достанешь - Чтоб нужды не знать, надо рано вставать	Θέλεις πλούτη και τιμή, μην κοιμάσαι την αυγή - Γλυκός ο ύπνος την αυγή, γδυτός ο κόλος τη Λαμπρή - Γλυκός ο ύπνος το πρωί, γυμνός θα μείνεις τη Λαμπρή - Όποιος κοιμάται το πρωί, πεινάει το μεσημέρι - Ο ύπνος τρέφει μάγουλα και ξεγυμνώνει κόλους
Кто сидит на печи, тот гложет кирпичи	Ακαμασιά σπιτιού ξεθεμελιώτρα

- Леность наводит на бедность	
Кто словом скор, тот в делах редко спор	Ο Μανόλης με τα λόγια φτιάχνει ανώγια και κατώγια
Кто что умеет, тот то и делает - У всякого свое умение	Τον κόλο σου άμα βάλεις μάγειρα, σκατά θα μαγειρεύει
Куда иголка, туда и нитка	Η κλωστή ακολουθεί τη βελόνα
Куй железо, пока горячо - Το σίδερο ζεστό χτυπιέται	Στη βράση του κολλάει το σίδερο - Το σίδερο ζεστό χτυπιέται
Кулик невелик, а все-таки птица	Και το μικρότερο δεντρί έχει κι αυτό τον ίσκιο του
Курам на смех	Είναι για να γελάν οι κότες - Θα γελάσει αύριο και το παρδαλό κατσίκι - Ρεζίλι των σκυλιών
Курочка по зернышку клюет и сыта бывает - Из крошек – кучка, из капель – море - С миру по нитке – голому рубаха - Собирай по ягодке – наберешь кузовок	Φασούλι-φασούλι γεμίζει το σακούλι - Σταλαματιά-σταλαματιά γεμίζει η στάμνα η πλατιά

Ласковое теля двух маток сосет	Η γλυκιά γλώσσα βυζαίνει δυο βυζιά - Το καλό αρνί δυο μάνες βυζαίνει
Легко увидеть, да трудно предвидеть	Είναι εύκολο να δεις, μα δύσκολο να προβλέψεις
Ленивому и гриб поклона не стоит	Η μύτη του να πέσει, δε θα σκύψει να τη σηκώσει
Лесом шел, а дров не нашел	Σαράντα χρόνια στο Πατριαρχείο και τον αρχιδιάκο δεν γνώρισε
Лес рубят – щепки летят	Τα σκάγια παίρνουν και τους αθώους
Лёгок на помине	Κατά φωνή κι ο γάιδαρος
Лжецы должны иметь хорошую память	Ο ψεύτης πρέπει να έχει καλό μνημονικό
Либо пан, либо пропал	Ή του ύψους, ή του βάθους
Ловить рыбу в мутной воде - Ночь темней – вору прибыльней	Ο λύκος στην ανεμοζάλη (αναμπαμπούλα) χαίρεται - Στην αντάρα τρέχει ο λύκος
Ложка дегтя бочку меда портит	Μικρό σύννεφο χαλά ουρανό αίθριο
Ложкой море не вычерпать	Με το κουτάλι δεν μπορεί κανείς να στερέψει θάλασσα

Лучше быть первым на деревне, чем вторым в городе	Κάλλιο πρώτος στο χωριό, παρά δεύτερος στην πόλη (στη χώρα)
Лучше один раз увидеть, чем сто раз услышать	Κάλλιο το παράδειγμα από τα λόγια
Лучше поздно, чем никогда	Κάλλιο αργά παρά ποτέ - Κάλλιο παραπέρα παρά καθόλου
Лучше пташка на ветке, чем соловей в клетке - Хорошо птичке в золотой клетке, а того лучше на зеленой ветке	Κάλλιο πουλάκι στο κλαρί, παρά πουλί στο βρόχι
Лучше синица в кулаке, чем журавль в небе	Κάλλιο πέντε και στο χέρι (στο στόμα), παρά δέκα και καρτέρι (στο χώμα) - Κάλλιο σήμερα ένα αβγό, παρά αύριο μια κότα - Κάλλιο το σημερινό ψωμί, παρά την αυριανή πίτα - Το αρκετό είναι καλύτερο από το πολύ
Лучше смерть, чем позор	Κάλλιο της γης κατάλυμα, παρά του κόσμου γέλιο
Любит, как собака палку	Τον αγαπάει σαν το φίδι στον κόρφο του
Любовь зла, полюбишь и козла	Η αγάπη είναι στραβή - Όποιος αγαπά, στραβώνεται

Люди едут тушить, а он портяночки сушить	Του ενός του καίνε τα γένια κι ο άλλος λееι: «Δως μου τη φωτιά σου»
---	---

Μ

Μал золотник, да дорог - Мал соловей, да голос велик	Ουκ εν τω πολλώ το ευ, αλλ' εν τω ευ το πολύ - Μικρός στο δέμα, μεγάλος στο πνεύμα
Малые дети спать не дают, с большими сам не уснешь - Малые детки – малые бедки, большие детки – большие бедки	Μικρά παιδιά, μικρές έγνοιες, μεγάλα παιδιά, μεγάλες έγνοιες - Μεγάλωσαν τα παιδιά μας, μεγάλωσαν τα βάσανά μας - Μικρά και τα παιδάκια σου, μικρά και τα φαρμάκια σου - Μικρά παιδιά, πόνοι του κεφαλιού, μεγάλα παιδιά, πόνои της καρδιάς
Маслом кашу не испортишь	Δεν φοβάται ο παστουρμάς αλάτι
Медведь пляшет, а цыган деньги берет	Οι μέλισσες δουλεύουν, οι άλλοι τρων το μέλι
Медоточивые речи	Το στόμα του στάζει μέλι
Между молотом и наковальней	Μεταξύ σφύρας και άκμονος
Между Сциллой и Харибдой - Между двух огней	Από τη Σκύλλα στη Χάρυβδη

Меня не касается - Мне всё до лампочки	Όξω νου και πέρα βρέχει
Мерить на свой аршин - По себе о других судят	Εξ ιδίων κρίνω τα αλλότρια
Мертвого льва и осел пинает - Молодец против овец, а на молодца – сам овца	Δρυός πεσούσης πας ανήρ ξυλεύεται - Σε πεθαμένο βγάζει μαχαίρι - Τη βαλανιδιά που έπεσε μπορεί να την κόψει όποιος θέλει
Мертвый в гробе мирно спи, жизнью пользуйся живущий	Στον κάτω κόσμο οι μισεμένοι και στον απάνω ό,τι μένει
Мило, пока не простыло	Η δεύτερη αγάπη είναι σαν ξαναζεσταμένα λάχανα
Милые бранятся – только тешатся	Η οργή των αγαπώντων είναι σύντομη - Όποιοι αγαπιούνται, πειράζουν ο ένας τον άλλον
Мир тесен	Ο κόσμος είναι μικρός
Много всего говорится, да не все в дело годится - Где много толков, там мало толку	Λίγα λόγια και δεμένα για να είναι κερδισμένα
Много шума из ничего	Πολλή φασαρία για το τίποτα
Может и от яловой коровы молока надоить	Κι από στέρφα γίδα γάλα βγάζει - Βγάζει κι από μύγα ξίγκι

Μοкрый дождя, а нагой разбоя не боится - Кто в море бывал, тот лузи не боится	Ο βρεγμένος τη βροχή δεν τη φοβάται
Μορаль сей басни такова: ...	Ο μύθος δηλεί: ...
Μоя хата с краю, ничего не знаю - Все трын-трава	Η γη γκρεμίζεται (καταποντίζεται) και η γριά χτενίζεται (καθρεφτίζεται)
Мы говорим на разных языках	Μαζί μιλάμε και χώρια καταλαβαίνουμε
Мы едим, чтобы жить, а не живем, чтобы есть	Τρώγε, για να ζεις και μη ζεις, για να τρως
Мышеловку ставь, но и кошку оставь	Καλή είναι η φάκα, αλλά πάρε και μια γάτα
Μягко стелет, да жестко спать	Σφάζει με το βαμβάκι

Η

На бедного Макара все шишки валятся - На бедного везде каплет	Όπου φτωχός και η μοίρα του - Όπου Λάζαρος και η μοίρα του
На безрыбье и рак рыба, на безлюдье и Фома дворянин	Στην αναβροχιά καλό και το χαλάζι - Όποιος δεν έχει μαυρομάτα, φιλεί και τσιμπλόματα

Набитый дурак	Βλάκας με περικεφαλαία - Βλάκας με πατέντα (με δίπλωμα)
На Бога надейся, а сам не плошай - Афине молись, а сам шевелись	Συν Αθηνά και χείρα κίνει
Не весь свет не угодишь	Ο αγρότης θέλει τη βροχή κι ο κεραμάς τη ξέρα
На вкус и на цвет товарища нет	Ο καθένας με τα γούστα του
На волка помолвка, а пастух теленка украл - Пастухи воруют, а на волка поклеп	Ο δίκαιος πάσχει για τον αμαρτωλό
На всякого мудреца довольно простоты - Сколько хитрец не хитрил, а в капкан угодил	Το έξυπνο (πονηρό) πουλί απ' τη μύτη πιάνεται
Над другим посмеялся, над собою поплачешь	Μην κάνεις το κακό για να μη σε βρει
Надежда умирает последней - Где жизнь, там и надежда	Όσο υπάρχει ζωή, υπάρχει ελπίδα - Παρηγοριά στον άρρωστο ώσπου να βγει η ψυχή του
Назвался груздем – полезай в кузов	Τώρα που μπήκες στο χορό θα χορέψεις
На зеркало неча пенять, коли рожа крива	Της κοντής ψωλής το μαλλί της φταιει

- Зеркало не виновато, коли рожа кривовата	
Называть вещи своими именами	Τα σύκα σύκα και η σκάφη σκάφη
Нам повезло	Πιάσαμε την καλή
На ошибках учатся	Τα παθήματα γίνονται μαθήματα - Ο παθός μαθός
Написано пером – не вырубишь топором	Τα γραμμένα απόγραφα δεν γίνονται
На работу так сяк, а на еду мастак - Здоров в еде, да хил в труде	Γρήγορος στο χουλιάρι κι αργός στη δουλειά
Насильно мил не будешь	Αγάπη με το ζόρι δε γίνεται
На словах одно, а на деле другое	Άλλα τα λεγόμενα κι άλλα τα γενόμενα - Άλλος ο κυρ λόγος και άλλος είν' ο έργος - Λόγω μεν δίκαιος, έργω δε άδικος
На те, небоже (убоже), что нам не гоже	Το έξω τ' αβγού και το μέσα της ελιάς
Наука верней золотой поруки	Όταν φύγουν οι φίλοι και τα λεφτά, μόνο η μόρφωση σε σώζει
На ходу подметки рвет	Πιάνει πουλιά στον αέρα - Σχίζει την τρίχα και πεταλώνει τον ψύλλο

	- Σχίζει την τρίχα στα τέσσερα
Начало – половина дела - Доброе начало полдела откачало	Η αρχή ήμισυ παντός
На чужой каравай рот не разевай	Σε τάβλα που δεν έστρωσες το χέρι μην απλώνεις
На чужую кучу нечего глаза пучить	Δύο γαϊδούρια μαλώνανε σε ξένο αχερώνα
Наше счастье – дождь да нечастье	Τα βάσανα αλλάζουνε, μα δε σώνονται
Нашла коса на камень - Дальше ехать некуда	Έφτασε το μαχαίρι (ο κόμπος) στο κόκαλο (στο χτένι)
Не бойся врага умного, бойся друга глупого	Καλύτερα φρόνιμος εχθρός, παρά ανόητος φίλος - Κάλλιο ένας φρόνιμος εχθρός, παρά ένας φίλος παλαβός
Не было бы счастья, да несчастье помогло	Χύθηκε το λάδι μας μες στο τηγάνι μας
Не было ни гроша, да вдруг алтын	Όταν έπρεπε δε χιόνιζε και τώρα χαλαζώνει
Не было у бабы заботы, так купила пороса	Η γριά δεν είχε διάβολο κι αγόρασε γουρούνι
Не везет в карты, везет в любви	Όποιος χάνει στα χαρτιά, κερδίζει στην αγάπη

Не верь чужим речам, а верь своим глазам	Του ψεύτη λόγους σαν ακούς, τους όρκους του πιστεύεις, στη θάλασσα πιάνεις λαγούς και στη στεριά ψαρεύεις
Не в свои сани не садись	Μη φυτρώνεις εκεί που δεν σε σπέρνουν
Не всегда там курочка кудахчет, где яйцо снесла	Αλλού τα κακαρίσματα κι αλλού γεννούν οι κότες
Не все коту масленица – придет и Великий Пост	Δεν είναι κάθε μέρα Πάσχα
Не все то золото, что блестит	Ό,τι λάμπει, δεν είναι χρυσός
Не всяк, кто в сутане, монах	Το ράσο δεν κάνει τον παπά
Не всяк, кто на коне, князь	Όσοι φορούν μαχαίρι, δεν είν’ όλοι μαγέροι
Не выносить сор из избы	Τα εν οίκω μη εν δήμω
Не говори «гоп» пока не перепрыгнешь	Πήδα το χαντάκι κι ύστερα πες: όπα!
Не годы старят, а горе	Οι πολλές φροντίδες ασπρίζουν τις τρίχες
Не дал слова – крепись, а дал слово – держись - Слово давать, так слово держать	Πριν δώσεις μια υπόσχεση, σκέψου καλά και κρίνε, μα σαν τη δώσεις, ύστερα πιστός για πάντα μείνε - Σαν το λες και δεν το κάνεις, την υπόληψή σου χάνεις

Не до дружка, а до своего брюшка	Ας τρωει η γριά κι ας μουρμουρίζει ο γέρος
Не дорог подарок, дорога любовь	Μικρό το δώρο, αλλά με αγάπη - Δώρο και μικρό μεγάλη χάρη έχει
Не желай невозможного	Μη επιθύμει αδύνατα
Не за свое дело не берись	Ή παπάς παπάς, ή ζευγάς ζευγάς - Δουλειά που δεν ξέρεις, μην την καταπιάνεσαι - Ή χόρεψε καλά, ή άσε το χορό
Не зная броду, не суйся в воду	Όποιος τα ύστερα μετρά πριχού κοντά σιμώνει, αυτός δεν ημπορεί ποτέ να στερνομετανιώνει - Σκέψου, πριν ενεργήσεις, κοίταξε, πριν πηδήσεις
Не имей сто рублей, а имей сто друзей	Κάλλιο φίλους πολλούς, παρά θησαυρούς πολλούς - Κάλλιο ένα φίλο, παρά χίλια γρόσια
Не лезь поперед батьки в пекло	Μπρος στο δεσπότη δε βλογάει ο παπάς
Не лезь не в свое дело	Κάτσε στ’ αβγά σου
Не лыком шиты	Δεν τρώμε πίτουρα
Не меняй первое счастье на последнее (в торговле)	Πρώτο παζάρι καλό παζάρι

Не место красит человека	Βεζίρης έγινες, αλλ' άνθρωπος δεν έγινες
Не мытьем, так катаньем	Με το καλό ή με το στανιό - Δεν είδα απ' τα μάτια, θα ιδώ απ' τα φρύδια
Не оставить камня на камне	Τα κάνω γυαλιά-καρφιά
Не откладывай на завтра то, что можешь сделать сегодня	Μην αναβάλεις για αύριο ό,τι μπορείς να κάνεις σήμερα
Не перегибай палку	Μην παρατραβάς το σκοινί να μη σπάσει
Не плюй в колодез – пригодится воды напиться	Όποιος σπέρνει τ' αγκάθια, να μην πηγαίνει ξυπόλυτος - Μην ρίχνεις πέτρες στην πηγή που έσβησε τη δίψα σου - Όποιος κατουράει στη θάλασσα, τα βρίσκει στ' αλάτι - Πηγάδι που σε δροσίζει μην το πετροβολάς
Не плюй против ветра	Μη φτύνεις αντίθετα προς τον άνεμο - Όποιος φτύνει κόντρα στον άνεμο, φτύνει τα γένια του
Не подмажешь, не поедешь	Αλάδωτη ρόδα δεν γυρίζει - Αν δεν λαδώσεις τους τροχούς, τ' αμάξι δεν κυλάει
Неправдою свет пройдешь, да назад не воротишься - Неправдою не проживеешь	Αδικίας σπυρί σπαρμένο κι αν φυτρώσει, δεν καρπίζει

Не работа старит, а забота	Δικό τους ψωμί τρώνε και ξένες έννοιες έχουν - Το σκυλί το γεράζουν οι ξένες έννοιες
Не рой другому яму: сам в нее упадешь	Όποιος σκάβει το λάκκο αλλουνού, πέφτει μέσα ο ίδιος
Не смейся, горох, не лучше бобов	Είπε ο γάιδαρος τον πετεινό κεφάλα
Не спрашивай здоров ли я, а глянь на лицо	Η αρρωστιά και η αρχοντιά γνωρίζονται από μακριά
Не суди о других по себе	Μην κρίνεις τους άλλους από τον εαυτό σου
Не судите, да не судимы будете	Μην κρίνετε ίνα μην κριθείτε
Не суй нос не в свое дело - Не тычь носа в чужое просо	Από πίτα που δεν τρώς, τι σε μέλει κι αν καεί; - Στο ξένο κρασί (φαϊ) νερό (αλάτι) μη βάζεις - Τι γυρεύει η αλεπού στο παζάρι;
Не так страшен черт, как его малюют	Ο διάβολος δεν είναι τόσο μαύρος, όσο τον λένε
Нет дыма без огня	Καπνός χωρίς φωτιά δε βγαίνει - Όπου φαίνεται καπνός, υπάρχει και φωτιά
Нет ничего тайного, что не стало бы явным	Ουδέν κρυπτόν ο μη φανερόν γενήσεται

- Все тайное становится явным	- Ουδέν κρυπτόν υπό τον ήλιον - Τίποτα δε γίνεται που να μη μαθευτεί
Нет пророка в своем отечестве	Ουδείς προφήτης στον τόπο του
Нет розы без шипов	Απ' αγκάθι βγαίνει ρόδο κι από ρόδο βγαίνει αγκάθι - Τριαντάφυλλο χωρίς αγκάθι δε γίνεται
Не требуй награды за сделанное добро - Сделав добро, не попрекай, а от добра не отставай - Сотвори добро и в воду брось	Κάνε το καλό και ρίξ' το στο γιαλό (κι ας πέσει στο γιαλό)
Не тронь говно – не будет пахнуть	Μην πειράζεις το σκατό, θα μυρίσει
Нет худа без добра	Ουδέν κακόν αμιγές καλού
Не учи рыбу плавать - Не учи ученого есть хлеба печеного	Έλα, παππού μου, να σου δείξω τ' αμπελοχώραφά σου (που το έχει η γιαγιά)
Не хвали день до вечера	Μην παινεύεις την αρχή σαν δεν είδες το τέλος - Για να παινεύεις μια ωραία μέρα, περίμενε το τέλος της - Μηδένα προ του τέλους μακάριζε
Не хвались, едучи на рать, а хвались, едучи с рати	Κάνε πρώτα μια δουλειά κι ύστερα καυχήσου

Не хитро занять, хитро отдать - Берешь чужие, а отдаешь – то свои - Долг не ревет, а спать не дает - Легко занять, да трудно отдать - Не думай, как бы взять, а думай, как бы отдать	Το δανεισμένο παει γελώντας και γυρίζει κλαίοντας
Не хлебом единым жив человек	Ουκ απ' άρτον μόνον ζήσεται ο άνθρωπος
Не штука наука, а штука – разум	Τα γράμματα είναι καλά, μα να 'χεις νου και γνώση
Не шути с огнем – обожжешься	Όποιος πηδάει πολλά παλούκια, θα μπει κανένα και στο πισινό του
Ни Богу свечка, ни черту кочерга - Ни в городке Иван, ни в селе Селифан - Ни пава, ни ворона - Ни рыба, ни мясо - Ни то, ни сё	Άνθρωπος νερόβραστος - Μηδέ τσοπάνος στα βουνά, μηδέ ζευγάς στον κάμπο - Ούτε γλυκό, ούτε ξινό - Ούτε κρέας, ούτε ψάρι - Ούτε κρύο, ούτε ζεστό
Ни гласа, ни воздыхания - Ни ответа, ни привета	Ούτε φωνή, ούτε ακρόαση
Ни забот, ни хлопот	Παιδιά-σκυλιά δεν έχει
Ни кола, ни двора	Ούτε φώλι, ούτε προσφώλι

Ни к селу, ни к городу - В огороде бузина, а в Киеве дядька	Από την Πόλη έρχομαι και στην κορφή κανέλα, να βγάλω τα παπούτσια μου να μη βραχεί ομπρέλα - Παρ' τονε στο γάμο σου να σου πει και του χρόνου
Ни с того, ни с сего	Στα καλά καθούμενα (στεκούμενα)
Ни стыда, ни совести	Ούτε πίστη, ούτε νόμο δεν έχει
Ни туда, ни сюда - Безвыходное положение	Μ προς βαθύ (γκρεμός, φωτιά) και πίσω ρέμα
Ничего лишнего	Μηδέν άγαν
Новая метла по-новому метет	Άλλοι παπάδες ήρθανε, άλλα βαγγέλια φέρανε
Носить воду решетом	Με το κόσκινο για νερό - Βάζω νερό με το καλάθι
Ночью все кошки серы	Άμα σβήσουν τα καντήλια, όλες οι γάτες είναι σταχτιές - Λυχνίας σβεσθήσεις πάση γύνη ομοία - Στο σκοτάδι όλες οι γυναίκες (οι αγελάδες) είναι ίδιες (μαύρες)
Нужны дела, а не слова - Благими намерениями сыт не будешь	Ο μύλος νερό θέλει, ευχές δεν θέλει

Обжегшись на молоке, дуют и на воду	Όποιος κάηκε στο κουρκούτι (χυλό), φυσάει και στο γιαούρτι
О вкусах не спорят - Кто любит арбуз, а кто свиной хрящик; у всякого свой вкус, и никто никому не указчик - У всякого свой вкус и своя манера: кто любит арбуз, а кто офицера	Περί ορέξεως ουδείς λόγος
Одеваться быстро	Ντύνομαι στο <i>πι</i> και <i>φι</i>
Один в поле не воин	Μ' έναν στρατιώτη μάχη δεν κερδίζεται - Ο ένας καν κανέναν
Один говорит – стрижено, другой – брито	Ο άντρας λεει: λεμονιά, η γυναίκα λεει: πεπονιά
Один про Фому, другой про Ерёму	Ο ένας το κοντό του, ο άλλος το μακρό του - Καλημέρα, Γιάννη, κουκί (να) σπέρνω - Τι κάνεις μπάρμπα, κουκιά σπέρνω
Одна ласточка весны не делает	Ένα χελιδόνι δεν κάνει την άνοιξη - Ένας κούκος δεν φέρνει την άνοιξη - Μ' ένα κερί δε γίνεται Ανάσταση

Одним ударом двух зайцев	Μ' ένα σμπάρο δυο τρυγόνια
Одни сажают, а другие плоды пожинают	Άλλοι σκάφτουν και κλαδεύουν, κι άλλοι πίνουν και μεθάνε - Άλλού τρίβουν τα λάχανα κι αλλού τρώνε την πίτα
Око за око, зуб за зуб	Οφθαλμόν αντί οφθαλμού, οδόντα αντί οδόντας
О мертвых или хорошо, или ничего	Για τους πεθαμένους να μην κακολογείς
Он из меня все соки выжал	Μου έβγαλε το λάδι
Опять за рыбу деньги - Опять одно и тоже	Τα ίδια, Παντελάκη μου, τα ίδια, Παντελή μου - Τα ίδια της συχωρεμένης
Орел мух не ловит - Лев мышей не давит	Αετός μύγες δεν πιάνει, αετός μεγάλα πουλιά κυνηγάει
От альфы до омеги - От А до Я - От аза до ижицы	Από το άλφα ως το ωμέγα
От ворон отстала, а к павам не пристала	Η κουρούνα για να μάθει το περπάτημα της πέρδικας, έχασε το δικό της
От горшка два вершка - Еще молоко на губах не обсохло	Ακόμη δε βγήκε απ' τ' αβγό του
От добра добра не ищут	Δεν αφήνουμε το γάμο να πάμε για πουρνάρια

От любви до ненависти один шаг	Η πολλή αγάπη φέρνει και πολλή αμάχη
От судьбы не уйдешь - Чему быть, того не миновать	Το πεπρωμένον φυγείν αδύνατον - Που γράφ' ο Θεός ξεβράκωτος, ποτέ βρακί δεν έχει
От трудов праведных не наживешь палат каменных	Σαράντα χρόνια δούλευα στα στρείδια και τα μύδια, μηδέ το σπίτι έκανα, μηδέ τα κεραμίδια

Π

Палка о двух концах	Το ραβδί έχει δυο άκρες
Пальчики оближешь	Να τρώει η μάνα και του παιδιού να μην δίνει
Паны дерутся, а у холопов чубы трещат	Τα άτια λακτίζουνται, τα γαϊδούρια πληρώνουν
Паршивая овца все стадо портит	Ψωριάτικο πρόβατο χαλά όλο το κοπάδι
Первый блин комом - Лиха беда начало	Κάθε αρχή και δύσκολη
Перевернуть вверх дном	Τα κάνω άνω κάτω
Пережитого не пережить, прошедшего не воротить	Τα γινόμενα ουκ απογίνονται - Ό,τι έγινε, δεν απογίνεται

Перемелется – мука будет	Όλα με τον καιρό θα γίνουν
Пилить пилой – гнуться спиной	Τέχνη θέλει το πριόνι, κι όποιος το κρατά, ιδρώνει
Пиши пропало	Παν (έχασε) τ' αβγά και το καλάθι
Платон мне друг, но истина дороже	Φίλος μεν ο Πλάτων, φιλάτη δε η αλήθεια
Плетью обуха не перешибешь	Βαρεί γροθιά στο μαχαίρι
Плоть и кровь	Σάρκα και οστά
Плоть от плоти	Σάρκας εκ της σαρκός
Пляши, да не заплясывайся - Дума за горами, а смерть за плечами	Ο ποντικός χορεύει και ο γάτος μαγειρεύει
Повадился кувшин по воду ходить, ему и голову сносить	Πάει και πάει το σταμνί στη βρύση, ώσπου κάποτε να μη γυρίσει
Повинную голову меч не сечет	Προσκυνημένο κεφάλι δεν κόφτεται
Повторенье – мать ученья	Η επανάληψη είναι η μήτηρ της μαθήσεως
Поглядишь – картина, а разглядишь – скотина - Лицом хорош, да душой не пригож - Личиком гладок, а делами гадок	Από έξω κούκλα κι από μέσα πανούκλα - Άλλο είν' η θωριά κι άλλο είν' η καρδιά - Προβάτου πρόσωπο και λύκου καρδιά

- Сверху ясно, снизу грязно - Снаружи мил, а в середине гнил - Собою красива, да душа трухлява	
Подальше положишь – поближе возьмешь	Όποιος καλά κλείνει, καλά ανοίγει - Πόρτα κλειστή, κεφάλι φυλαγμένο
Под лежащий камень вода не течет	Λιθάρι που κυλάει δε μαλλιάζει
Подумаешь, важность! - Ну и что?	Σπουδαία τα λάχανα! - Σιγά το πολυέλαιο
Поживем – увидим	Βλέποντας και κάνοντας
Познай самого себя	Γνώθι σ' αυτόν
Показать кому-либо, где раки зимуют	Δείχνω κάποιου πόσα απίδια βάζει ο σάκος (παίρνει το σακί) - Θα τον μάθω τι εστί βερίκοκκον!
Покупать кота в мешке	Αγοράζω γουρούνι στο σακί
Положить глаз	Τον τρωει με τα μάτια
По одежке встречают, по уму провожают	Απ' τα ρούχα κρίνοντας, εκτίμηση μη δίνεις, μάθε μονάχα απ' την καρδιά τον άνθρωπο
По одежде протягивай ножки	Κατά το πάπλωμα και το ξάπλωμα

Попал, как кур в ощи́п	Μπερδεύτηκε σαν τον πετεινό στην κοπριά
Поп попу добра не пожелает (о конкурентах)	Παπάς παπά καλό δε θέλει - Συντεχνίτης συντεχνίτη πάντοτε τον κακοβλέπει
Попытка не пытка, спрос не беда	Η δοκιμή θάνατο δεν φέρνει
Посади свинью за стол, она и ноги на стол	Δώσε θάρρος στον χωριάτη να σ' ανέβει στο κρεβάτι
Посеешь ветер – пожнешь бурю	Ο σπείρων ανέμους θερίζει τρικυμίες
По Сеньке и шапка	Κατά το κεφάλι (τη χύτρα) και η σκούφια (το καπάκι)
Поскупился на гривну, потерял рубль	Όποιος λυπάται το καρφί, χάνει και το πέταλο
После дождичка в четверг	Το μήνα, που δεν έχει Σάββατο
После драки кулаками не машут - После пожара за водой не бегут - Пропустив лето, по малину не ходят	Μη φέρνεις τη μουστάρδα μετά το φαγητό
После меня хоть потоп	Σαν πεθάνω εγώ, φούρνος μην καπνίσει - Έλεϊτα από μένα ο κατακλυσμός

Поспешись – людей насмешишь - От спеху чуть не наделал смеху	Όποιος βιάζεται, σκοντάφτει - Η βιάση ψήνει το ψωμί μα δεν το καλοψήνει - Η σκύλα από την βιά της στραβά κάνει τα παιδιά της
По уму и речи	Κατά τη γλώσσα κι ο νους
Пошел по шерсть, а вернулся стриженный	Πήγε για μαλλί και γύρισε κουρεμένος
Пошла по маслу, а в печи погасло	Πήγε για μαμή κι έκατσε λεχώνα
Правда глаза колет	Η αλήθεια είναι πικρή
Привычка браниться куда не годится	Αν δε βλαστημούσε, θα μιλούσε με τους αγγέλους
Привычка – вторая натура	Έμαθα γυμνός και ντρέπομαι ντυμένος - Η έξη είναι η δεύτερη φύση - Η συνήθεια κάνει νόμο - Πρώτα βγαίνει η ψυχή και ύστερα το χούι
При закрытых дверях	Κεκλεισμένων των θυρών - Με κλειστές τις πόρτες
Приказал долго жить	Μάς άφησε χρόνους
Приказ начальника – закон для подчиненного	Διαταγή του βασιλιά και τα σκυλιά δεμένα
Принес Бог гостя, дал хозяину пир	Όταν έρθει μουσαφίρης, καλοτρώει ο νοικοκύρης

Принимать за чистую монету	Παίρνω τοις μετρητοῖς
Пристал, как банный лист	Κόλλησε σαν τη μύγα στο μέλι - Με κόλλησε βεντούζα
При сухих щепках и сырое дерево разгорается	Κοντά στα ξερά καίγονται και τα χλωρά
Пришла беда – отворяй ворота - Лиха беда не приходит одна	Ενός κακού (δοθέντος) μύρια έπονται - Η μία ατυχία φέρνει την άλλη - Σαν έρθει (σε βρήκε) ένα κακό, καρτέρα (περίμενε) κι άλλο
Пришло время платить по заслугам	Έρθε πλήρωμα του χρόνου - Έχει ο καιρός γυρίσματα να πληρωθούν τα πείσματα
Пришло махом – пошло прахом - С ветру пришло, с ветром и уйдет	Ανεμομαζώματα, Διαβολοσκορπίσματα - Όσα απ' ανέμου γίνονται πάλι απ' ανέμου πάνε
Пройти огонь, воду и медные трубы	Τρώγω τρόχαλο και χαλινάρι
Проклятая чужбина	Τα έρημα τα ξένα
Прошлогодний снег	Περσινά ξινά σταφύλια
Прятать голову в песок	Κρύβομαι πίσω από το δάχτυλό μου
Птица поет – сама себя выдает - Сорока сама рассказывает, где гнездо свила	Οι κυνηγοί την πέρδικα απ' τη λαλιά της την βρίσκουν στη φωλιά της

	- Λαγός τη φτέρη έσειε, κακό του κεφαλιού του
Пуганная ворона куста боится - Кого медведь драл, тот и пня боится	Στο χτυπημένο σκυλί αρκεί να δείξεις το ραβδί
Пускать пыль в глаза	Ρίχνω στάχτη στα μάτια
Пустая болтовня	Τρόπος του λέγειν
Пустая бочка громче гремит	Τα άδεια βαρέλια κάνουν πιο πολύ θόρυβο
Пустили козла в огород - Послали волка овец стеречь	Εβάλανε το λύκο να φυλάει τα πρόβατα - Εβάλανε την αλεπού τις όρνιθες να βλέπει
Пятая спица в колеснице	Ο πέμπτος τροχός της αμάξης

P

Радости без печали не бывает	Και τα καλά δεχόμενα, και τα κακά δεχόμενα
Разве без него обойдешься? - Нет адъютанта без аксельбанта	Λείπει ο Μάρτης απ' τη Σαρακοστή;
Разделенное горе – полгоря, разделенная радость – двойная радость	Μοιρασμένη χαρά γίνεται διπλή, μοιρασμένη λύπη γίνεται μισή - Η λύπη, όταν μοιράζεται, μικραίνει, ενώ η χαρά πληθαίνει

Разделяй и властвуй!	Διαίρει και βασιλεύει!
Разум – душе во спасенье, Богу на славу	Με το νου και με τη γνώση βρήκαν το Θεό καμπόσοι
Рано пташечка запела, как бы кошечка не съела	Της Παρασκευής τα γέλια, του Σαββάτου κλάματα
Расплачиваться за чужие грехи	Πληρώνω τα σπασμένα άλλου
Расскажи это своей бабушке - Ври больше	Αλλού να τα πουλάς
Расставить точки над <i>i</i> - Во всех подробностях, досконально	Με το νι και με το <i>σίγμα</i>
Ростом с Ивана, а умом с болвана	Σαράντα πέντε Γιάννηδες, ενός κοκόρου γνώση
Ружья, жены и коня на подержание не дают	Γυναίκα, τουφέκι και άλογο ποτέ σου μη δανείζεις
Рука руку моет, плут плута кроет	Το ένα χέρι νίβει το άλλο και τα δυο το πρόσωπο
Руки холодные – сердце горячее	Κρύο χέρι ζεστή καρδιά. Ζεστό χέρι, κρύα καρδιά
Рыба гниет с головы	Το ψάρι βρωμάει απ' το κεφάλι
Рыбак рыбака видит издалека	Όμοιος στ' όμοιο και η κοπριά στα λάχανα

Сама себя раба бьет, коль нечисто жнет	Μ' ανάξιο αμπελουργό τ' αμπέλι δεν προκόβει
Само собой разумеется	Κοντά στο νου και η γνώση
Сани в Рязани, хомут на базаре	Αλλού ο παπάς κι αλλού τα ράσα του
Сапожник без сапог	Του τσαγκάρη τη γυναίκα ξυπόλητη την είδαμε
Свинья всегда грязь найдет	Ο χοίρος λάσπη κυνηγά
Сводить концы с концами	Να βάλω δυο άκρες σε μια μέση
С волками жить, по-волчьи выть - С воронами по-вороньи каркать	Με τους λύκους λύκος γίνε - Με τις αλεπούδες πρέπει να παίζουμε την αλεπού - Όπως κουτσαίνουν όλοι, κούτσαине και συ - Όταν περνάς από τον τόπο μονόφθαλμων, κάνε και συ μονόφθαλμο - Όταν είσαι στη Ρώμη, κάνε ό,τι κάνει η Ρώμη
Свой со своим бранится – сам помирится, а чужой пристанет – навек постылым станет	Μην ανακατεύεσαι όταν φιλονικούν οι άλλοι
Своя рубашка ближе к телу	Ο παπάς πρώτα τα γένια του ευλογάει - Πιο κοντά είναι το στόμα μου, παρά το δικό σου

С головы до пят - Сверху донизу	Απ' την κορφή ως τα νύχια - Από κορυφής (κεφαλής) μέχρις ονύχων
С глаз долой – из сердца вон	Μάτια που δε βλέπονται, γρήγορα λησμονιούνται - Μακριά απ' το μάτι, μακριά απ' την καρδιά
Седина в бороду, а бес в ребро	Γέρασε, αλλά δεν τα βάζει κάτω
Семеро одного не ждут	Οι πολλοί δεν περιμένουν τον ένα
Семь раз отмерь, один раз отрежь	Πέντε μέτρα κι ένα κόβε - Πέντε φύσα και μια ρούφα
Сердилась баба на мир, а мир про то и не знал	Εκάκιωσεν ο βάτραχος, κι η λίμνη δεν το ξέρει
С замиранием сердца - Ни жив, ни мертв	Με την ψυχή στο στόμα
Сильный сколько сможет, столько и сгложет	Όποιος έχει γρόθο, τρώει καρύδια
Скажи мне, кто твой друг, и я скажу тебе, кто ты	Πες μου ποιος είναι ο φίλος σου, να σου πω ποιος είσαι - Δείξε μου τους φίλους σου, να σου πω ποιος είσαι - Πες μου με ποιον πας, να σου πω ποιος είσαι - Πες μου ποια είν' η συντροφιά σου, να σου πω την ανθρωπιά σου
Сказал другу, а пошло по кругу	Από χείλια βγήκε και σε χείλια μπήκε

- Свинья борову, а боров всему городу - Скажешь курице, а она всей улице	- Από χείλη σε χείλη το μαθαίνουν χίλιοι - Εγώ το λεω στη γάτα μου και η γάτα στην ουρά της - Το μυστικό που το ξέρουνε τρεις, το ξέρουν όλοι
Сказано – сделано	Αμ' έπος, αμ' έργον
Скатертью дорожка	Του δίνω το πανί
С кем поведешься, от того и наберешься	Με στραβό αν κοιμηθείς, το πρωί θ' αλληθωρίζεις - Μ' όποιο δάσκαλο θα πας (καθίσεις), τέτοια γράμματα θα μάθεις - Όποιος κοιμάται με σκύλους, σηκώνεται με ψύλλους
Сколько голов, столько умов	Όσα μυαλά, τόσες γνώμες
Сколько лет, сколько зим!	Χρόνια και ζαμάνια!
Скоро, да не споро - Наскоро делать – переделывать	Το γρήγορο και το καλό δεν παν μαζί τα δυο
Слезами горю не поможешь	Στα καταστραμμένα υποστατικά ευχή δεν πιάνει
Слишком много не здорово	Το πολύ το «Κύριε, ελέησον!» το βαριέται και ο Θεός (ο παπάς)
Слово не воробей, вылетит – не поймаешь	Σου ξέφυγε μια κουβέντα, πίσω δεν γυρίζει - Λόγο και πέτρα έριξες, δε θα το ξαναπιάσεις

	- Ο λόγος όταν ειπωθεί, δεν μπορεί να μαζευτεί
Слово – серебро, молчанье – золото	Ασημένια μου μιλά, χρυσή μου βουβαμάρα - Αργυρό το μίλημα και χρυσό το σώπα
Случайный заработок	Δουλειές του ποδαριού
Смех без причин – признак дурачины	Γέλια ασταμάτητα, μυαλά κουρκουτιασμένα - Γέλιο άσκοπο, μυαλό άσκεφτο
Смолоду прорешки – под старость дыра	Νέος ακαμάτης, γέρος δυστυχής
С молодых ногтей - С малых лет	Εξ απαλών ονύχων
Смотри, куда идешь, а то придешь, куда смотришь	Αλλού πατάς κι αλλού κοιτάς
Собаки лают, а караван идет - Собака лает, ветер носит	Τα σκυλιά γαβγίζουν, το караβάνι περνά - Άνεμος που δεν μποδίζει, άφησέ τον κι ας βουίζει
Собака на сене	Ο σκύλος πήγε και κάθισε στη φάτνη (στο παχνί), ούτε 'κείνος τρωει τ' άχυρο, ούτε τ' άλογο αφήνει να τρωει
Собаку ласкай, но палку не бросай	Το σκύλο κάμε σύντεκνο και το ραβδί σου βάστα

С одного удара дуб не свалишь	Με μια τσεκουριά το δένδρο δεν κόβεται
Солдат спит, служба идет	Ο καλόγερος κοιμάται κι ο Θεός του μαγειρεύει
Соловья баснями не кормят - Какова плата, такова и работа - Каковы деньги, таков и молебен - Сколько пива, столько и песен	Νηστικό αρκούδι δε χορεύει
Сорок дней как стала вдовой, а уж в доме есть другой	Στα σαράντα του πισσίτη άλλος μπαίνει μες' στο σπίτι - Στις εννιά του μακαρίτη άλλος μπαίνει μες' στο σπίτι
Со своим самоваром в Тулу не ездят	Κομίζω γλαύκα εις Αθήνας - Αλάτι παω στην αλυκή
Со стороны виднее	Όποιος είν' έξω απ' το χορό, ξέρει πολλά τραγούδια
Со щитом или на щите	Ή ταν ή επί τας
С паршивой овцы хоть шерсти клок	Από κακό χρεοφειλέτη κι ένα σακί άχυρα
Старая песня на новый лад	Οι βιολετζίδες άλλαξαν, ο χαβάς μένει ο ίδιος
Старого осла новым штукам не научишь	Εκατό χρονά γάιδαρος (το παλιό τ' άλογο) νέα περπατησιά δε μαθαίνει

	- Παλιός γάιδарος, καινούρια περπατησιά
Старость – на радость	Ανάθεμα δύο πράγματα: φτώχεια και γεράματα
Старый друг лучше новых двух	Ένας παλιός φίλος αξίζει πότερο από δύο καινούριους
Старый конь борозды не портит	Το γέριко το βόδι πάντα ίσια ζευγαρώνει
Стерпится – слюбится	Αγάλι-αγάλι γίνεται η αγουρίδα μέλι - Και με το συχοπέραςμα πιάνεται η αγάπη
Стол ломится от яств	Στο τραπέζι είχε και του πουλιού το γάλα
Страх – лучший сторож	Ο φόβος φυλάει τα έρημα
Стрелочник всегда виноват	Όλα τα στραβά καρβέλια τα φκιάνει η νύφη
Стричь всех под одну гребенку	Τους βάζω όλους σ' ένα τσουβάλι
Судьба помогает смелым	Η τύχη βοηθά τους τολμηρούς
Суета сует и все суета	Ματαιότης ματαιοτήτων, τα πάντα ματαιότης
Счастье и несчастье на одном полозу едут - После грозы – ведро, после горя – радость	Η χαρά κι ο πόνος είναι αντρόγυνο

С чужого коня и средь грязи долой	Όποιος καβαλάει ξένο άλογο, στο δρόμο ξεπεζεύει
Сытое брюхо к учению глухо	Όσο λιγότερο τρωει ο άνθρωπος, τόσο πιο πολύ φωτίζεται το μυαλό του

T

Так себе - Ни шатко, ни валко - Средне	Έτσι κι' έτσι - Μέτρια - Ούτε καλά, ούτε κακά
Твоими бы устами да мед пить	Από το στόμα σου και στου Θεού τ' αφτί
Тем не играют, от чего умирают	Το μαχαίρι και τη φωτιά μην τα πολυσκαλίζεις
Терпенье и труд все перетрут	Όποιος έχει υπομονή, έχει ό,τι επιθυμεί - Λέγε-λέγε το κοπέλι, κάνει την κυρά και θέλει - Ο επιμένων νικά - Όποιος ξέρει να περιμένει, πάντα κερδισμένος βγαίνει
Терпи, казак, атаманом будешь	Ζήσε, Μαύρε μου, να φας το Μάη τριφύλλι και τον Αύγουστο σταφύλι

Τιπун тебе на язык - Прикуси язык	Δάγκωσε τη γλώσσα σου
Тише едешь – дальше будешь - Скорость нужна, а поспешность вредна	Σπείδε βραδέως - Αγάλι-αγάλι πας μακριά - Όποιος πάει αργά, φτάνει γρήγορα
Толочь воду в ступе - Переливать из пустого в порожнее - Сотрясать воздух	Κοπανάω νερό και αέρα στο γουδί - Αέρας κοπανιστός - Κάνω τ' αβγά δεμάτια - Κάνω τον άνεμο κουβάρι
Το хвалит, το ρугает	Μια στο καρφί και μια στο πέταλο
Третий лишний	Στους δυο τρίτος δεν χωρά
Трутни горазды на плутни	Πότε ο Γιάννης δεν μπορεί, πότε ο κόλος του πονεί
Ты невыносим	Δεν τρώγεσαι με τίποτα
Ты от горя за реку, а оно уж на берегу	Ο δαίμονας εις τα βουνά, τα έργα του στον κάμπο
Тяжелый год дольше тянется	Ανάποδος χρόνος δεκατρείς μήνες
Тянуть одеяло на себя	Καυγάς για το πάπλωμα

у

У богатого масло и по бороде течет - С жиру бесится	Όποιος έχει πολύ πιπέρι, βάζει και στα λάχανα
У брюха нет уха - Сытый голодного не разумеет	Κοιλιά γεμάτη αφτιά δεν έχει - Ο χορτάτος δεν πιστεύει το νηστικό
Удирать - Рвать когти	Το' βαλα στα πόδια - Το' σκασα
Узнают птицу по полету, медведя (льва) по когтям, осла по ушам, дурака по речам	Εξ όνουχος τον λέοντα
У каждого свое горе, свои заботы - Под каждой крышей свои мышы	Η κάθε πόρτα έχει το καρφί της
У каждой стряпки свои порядки - Всяк молодец на свой образец - Всяк портной на свой покрой - Каждый на свой лад - У всякой Машки свои замашки - У каждой лекарки свои припарки	Ο καθένας με το σύστημά του
У кого деньги, тот и заказывает музыку	Όποιος έχει παπούτσια, χτυπάει τα τακούνια - Έχεις γρόσια, έχεις γλώσσα

У кого совесть чиста, тому нечего бояться - На ровном месте не споткнешься	Καθαρός ουρανός αστραπές δεν φοβάται
У кого счастье поведется, у того и петух несется - У счастливого недруги мрут, у несчастного друг умирает	Όπου είναι καλορίζικος, γεννά κι ο κόκοράς του. Κι όπου είναι κακορίζικος, ψοφά κι η όρνιθιά του
У кого что болит, тот о том и говорит	Καθένας με τον πόνο του - Δώδεκα απόστολοι, ο καθένας με τον πόνο του
У лжи короткие ноги	Το ψέμα έχει κοντά ποδάρια
У матушки – сошки золотые рожки	Του ξιναριού το χέρι είναι από μάλαμα
Умеренность – мать здоровья	Να είσαι πάντα εγκρατής, αν θες να 'σαι υγιής
Ум – хорошо, а два лучше - Одна голова хорошо, а две лучше	Ένα μυαλό καλό, αλλά δύο καλύτερα - Περισσότερα βλέπουν τα τέσσερα παρά δύο μάτια
У него рыльце в пушку	Έχει λερωμένη τη φωλιά του
У нее осиная талия	Έχει μέση δαχτυλίδι
Упрямство до добра не доводит	Το γινάτι βγάζει μάτι
У семи нянек дитя без глазу	Όπου λαλούν πολλοί κοκόροι, αργεί να ξημερώσει

- Начальства много, а толку мало	- Οι πολλές οι γνώμες βουλιάζουν το καράβι - Πολλοί μάγειροι χαλούν το φαγητό
У сильного всегда бессильный виноват - Кто сильнее, тот правее	Είτε η πέτρα κυλήσει στ' αβγό, είτε τ' αβγό κυλήσει στην πέτρα, τ' αβγό θα σπάσει - Κυλάει η πέτρα στ' αβγό, αλίμονο στ' αβγό, κυλάει τ' αβγό στην πέτρα αλίμονο στ' αβγό
Устами младенца глаголет истина	Το παιδί είναι το στόμα της αλήθειας
У страха глаза велики	Με τη φήμη γίνεται και το κουνούπι λύκος
Утопающий хватается за соломинку	Ο πνιγμένος απ' τα μαλλιά του πιάνεται
Утро вечера мудренее	Της νύχτας τα καμώματα τα βλέπει η μέρα και γελά
У хлеба не без крох - Хороши дрова у соседа: от его тепла и нам пар идет	Όταν κουνούσαν την αχλαδιά, όσοι έτυχαν εκεί έφαγαν
Учение в счастье украшает, а в несчастье утешает	Η μόρφωση τον ευτυχισμένο στολίζει, τον άτυχο με θάρρος τον οπλίζει
У черта на куличках	Στου διαβόλου την άκρη (τη μάνα)

Учиться никогда не поздно	Δεν είναι κανείς ποτέ πολύ μεγάλος για να μάθει
---------------------------	--

Φ

Федот, да не тот - То же, да не то	Αλλα τα μάτια του λαγού κι άλλα της κουκουβάγιας (της πέρδικας)
---------------------------------------	--

Χ

Хвалился, хвалился, да под гору и свалился	Καυχιέται σαν ψείρα στο κεφάλι φαλακρού
Хитри, да хвост береги - Как мудро ни шей, а все шов виден	Η πονηρή αλεπού κρυβόταν, μα η ουρά της φαινόταν
Хлеба и зрелищ	Άρτον και θεάματα
Хлопот полон рот - Хлопот не оберешься	Μπελάς με φούντες (κολοκοτρωναίικες) - Δουλειές με φούντες
Холостяк всюду желанный гость	Ανύπαντρος βασιλικός όπου κι αν πάει μυρίζει
Хорошенького понемножку	Ανάρια-ανάρια το φιλί για να' χει νοστιμάδα
Хорошим людям часто не везет	Ο καλός καλό δεν έχει

Хорошо смеется тот, кто смеется последний	Γελάει καλά, όποιος γελάει τελευταίος
Хрен редьки не слаще	Πάρε τον ένα και βάρα τον άλλο
Худая матка – всему делу смятка	Ανάξια η νοικοκυρά, αχαίρετο το σπίτι
Худой мир лучше доброй ссоры	Κάλλιο λάχανα μ' ειρήνη, παρά ζάχαρη με γκρίνια - Κάλλιο ξερό ψωμί με ησυχία, παρά τράπεζα με μελαγχολία - Κάλλιο λάχανα με γλύκα, παρά ζάχαρη με πίκρα - Κάλλιο χόρτα με ομόνοια, παρά ψάρια με διχόνοια

Ц

Цела была бы голова, а шапку добудем	Αν έπεσαν τα δαχτυλίδια, έμειναν τα δάχτυλα - Αν χάθηκαν τα σκουλαρίκια, έμειναν οι τρύπες
Целы и невредимы	Σώοι και αβλαβείς
Цепляться руками и ногами	Παλεύει με νύχια και δόντια
Цыплят по осени считают	Πίσω έχει η αγλάδα την ουρά

Часом опоздано – годом не наверстаешь	Το σήμερα είναι νωρίς, τ' αύριο αργά θα είναι
Чего немножко, того не мечи в окошко	Διψά η αυλή σου για νερό και συ το χύνεις έξω
Человек ко всему привыкает, на свете все бывает	Τι δε ρίχνει ο ουρανός και δεν το καταπίνει η γη
Человек предполагает, а Бог располагает	Άλλαι μεν βουλαί ανθρώπων, άλλα δε Θεός κελεύει - Αλλά λογαριάζει η αλεπού (ο γάιδαρος) κι άλλα κάνει ο γουναράς (ο γαϊδουριάρης)
Человек с лентой два века живет	Ο άδουλος δεν γερνά εύκολα
Чем беднее, тем щедрее	Ο κρύος ζεσταίνει τον παγωμένο
Чем больше возможностей, тем больше потребностей	Αυξάνει ο γάιδαρος, κονταίνει το σαμάρι - Μεγάλωσε το γαϊδουράκι, μίκρυνε το σαμαράκι
Чем в таз, лучше в нас	Προκειμένου να χαλάσει, θα το φάω
Чем раньше, тем лучше	Μια ώρα πρωτύτερα
Чем скорее, тем лучше	Το γοργόν και χάριν έχει
Чему быть, того не миновать	Ό,τι μέλλει, δεν ξεμέλλει, και ό,τι γράφει δεν ξεγράφει

	- Ό,τι η μοίρα διορίσει, δεν είν' ο τρόπος να γυρίσει
Чепуха на постном масле - Белиберда	Άρες μάρες κουκουνάρες (κουταμάρες) - Κολοκύθια με τη ρίγανη
Черного кобеля не отмоешь добела	Τον Αράπη κι αν λευκάνεις, κόπο και σαπούνι χάνεις - Τον Αράπη σαπουνίζεις, το σαπούνι χαραμίζεις - Το σπανό κι αν τον ξυρίζεις, όπως είν' θα τον αφήσεις - Χάνεις κόπο και σαπούνι, σαπουνίζοντας γουρούνι
Черт ногу сломит	Θα σπάσει ο διάβολος το ποδάρι του
Что было в начале: курица или яйцо?	Ή η κότα έκανε τ' αυγό, ή τ' αυγό την κότα;
Что в лоб, что по лбу - Черт во что ни нарядится, все чертом останется	Άλλαξε ο Μανολιός κι έβαλε τα ρούχα του αλλιώς
Что город, то норы; что деревня – то обычай - Во всяком подворье свое поверье - Со своим уставом в чужой монастырь не ходят	Κάθε τόπος και ζακόνι, κάθε μαχαλάς κι αντέτι - Όσες χώρες, τόσες συνήθειες - Τόπου συνήθεια, νόμου κεφάλαιον
Что за честь, коли нечего есть - Дело не в личности, а в наличности	Άρχοντας με δίχως βιός πεινασμένος ποντικός

Что имеем, не храним, потерявши, плачем	Απέθανε, να σ' αγαπώ και ζηέ, να μην σε θέλω
Что и требовалось доказать	Όπερ έδει δείξαι
Что копал, в то и сам попал - За что боролись, на то и напоролись	Σκαλίζοντας, η κότα βγάξει τα μάτια της
Что-нибудь да случится - Что-нибудь да получится	Αν δεν βρέξει, θα σταλάξει
Что ни делается, все к лучшему	Ήθελα κι εγώ να πέσω, τι καλά που μ' έσπρωξες - Ό,τι έγινε, καλά γινόμενο
Что посеешь, то и пожнешь - Как постелешь, так и поспишь	Ό,τι σπείρεις, θα θερίσεις - Όπως στρώσεις, έτσι θα κοιμηθείς (θα πέσεις)
Что прошло, то былшем поросло - Что минуло, то сгнуло	Περασμένα ξεχασμένα
Что с возу упало, то пропало	Ό,τι παίρνει ο ποταμός, δεν το γυρίζει πίσω - Τα χαμένα μαζεμένα δε γίνονται
Что у трезвого на уме, то у пьяного на языке	Από παιδί, τρελό και μεθυσμένο μαθαίνεις την αλήθεια
Чудеса в решете	Τέρατα και σημεία
Чужая душа потемки	Η ανθρώπινη ψυχή είναι μυστήριο

	- Άνθρωπο βλέπεις, ψυχή δε βλέπεις
Чужая одежда – не надежа	Τα δανεικά ρούχα ζεστασιά δεν πιάνουν
Чужими руками жар загребать	Βάζω άλλον να βγάλει το φίδι απ' την τρύπα
Чужое горе вполонину горевать - Чужая слеза – вода	Ο ξένος πόνος άπονος
Чья бы корова мычала, а твоя бы молчала - Мели Емеля, твоя неделя - Не болтай чепухи	Το μυαλό σου και μια λύρα και του μπογιατζή ο κόπανος

III

Шампанское пьет, а на спичках экономит	Ακριβώς στα πίτουρα και φτηνός στ' αλεύρι
Шей да пори, без работы не будешь николи	Ράβε ξήλωνε, δουλειά να μη σου λείπει
Шила в мешке не утаишь	Το σουβλί στο σακί δεν κρύβεται - Δεν κρύβεται η βελόνα στο σακί - Τα λεπτά και η ψώρα δεν κρύβονται

Шито – крыто - Как ни в чем не бывало	Ούτε γάτα, ούτε ζημιά
Шутка – минутка, а заряжает на час	Ένα καλό γέλιο απ' την καρδιά ισοδυναμεί με μια οκά αίμα

Θ

Эка невидаль!	Χέστηκε η φοράδα στ' αλώνι
Это ни в какие ворота не лезет	(Αυτό) είναι άνω ποταμών

Я

Яблоко от яблоньки недалеко падает - Каковы родители, таковы и детки	Το μήλο (το σύκο) πέφτει κάτω απ' τη μηλιά (απ' τη συκιά) - Κατά μάνα, κατά τάτα (κύρη) έλθει γιος και θυγατέρα
Я его калачом, а он меня в спину кирпичом	Σε δίδαξα να κολυμπάς και θέλεις να με πνίξεις
Язык до Киева доведет	Ρωτώντας πας στην Πόλη
Язык мой – враг мой, прежде ума моего бежит	Λανθάνουσα η γλώσσα την αλήθεια λει

	- Όποιος πολλά λαλεί, πολλά σφάλλει - Πριν μιλήσεις, βούτα τη γλώσσα σου στο μυαλό σου
Язык мягок, а кости ломает - Рана от ножа заживет, от языка – нет - Слово – не стрела, да пуще стрелы - Язык – опасное оружие	Η γλώσσα είναι δίκοπο και τρομερό μαχαίρι, και αν δεν την προσέχουμε, πολλές πληγές μας φέρει - Η γλώσσα κόκαλα δεν έχει και κόκαλα τσακίζει - Η πληγή της μαχαιριάς βρίσκει γιατρεία, της γλώσσας ούτε παρηγοριά - Τα πικρά λογάκια βγάζουν τα ματάκια
Яйца курицу не учат	Εκατό η αλεπού, εκατό δέκα τ' αλεπόπουλα - Η αλεπού εκατό χρόνων, το αλεπόπουλο εκατόν δύο - Το αυγό δεν μπορεί να διδάξει την κότα
Я мыслю, следовательно, существую	Νοώ, άρα υπάρχω
Я тебе покажу кузькину мать	Θα σε χορέψω στο ταψί

Οπять скажу: Никто не обнимет необъятного.

Κοζύμα Πрутков